

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΘΕΜΑ: Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΕΖΙΚΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΣ

Φοιτήτρια: Κεραμιδιώτου Γεωργία
Επόπτης καθηγητής: Πιπερίδου Αργυρή

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2014

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	7
ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΤΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΣΤΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥΣ ..	7
1.1 Αίγυπτος	7
1.2 Κίνα.....	8
1.3 Ιαπωνία.....	9
1.4 Ελλάδα.....	10
1.5 Ρωμαϊκή αυτοκρατορία.....	10
1.6 17 ^{ος} αιώνας.....	11
1.7 18 ^{ος} και 19 ^{ος} αιώνας	12
1.8 Patches	12
1.9 20 ^{ος} αιώνας	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	15
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΚΙΝΕΖΙΚΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΖ	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο	19
3.1 ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΙΣ ΔΥΝΑΣΤΙΕΣ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ ΠΟΥ ΣΥΝΑΝΤΑΤΑΙ ΤΟ ΜΑΚΙΓΙΑΖ	19
3.1.1 Han Dynasty (Δυναστεία των Χαν)	19
3.1.2 Tang Dynasty (Δυναστεία των Τανγκ)	20
3.2 ΤΟ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΣΤΗ ΗΑΝ ΚΑΙ ΤΑΝΓ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ	20
3.2.1 Han Dynasty.....	20
3.2.2 Tang dynasty.....	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο	25
ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΧΕΙΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ	25
4.1 Πως εφευρέθηκε το μακιγιάζ χειλιών στη Κίνα.....	25
4.2 Παραγωγή του βάλσαμου χειλιών.....	26
4.3 Διάφορες μορφές των μοτίβων του μακιγιάζ χειλιών	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο	30
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΟΠΕΡΑ ΤΟΥ ΠΕΚΙΝΟΥ	30

5.1 Η γέννηση της.....	30
5.2 Από τη πρωτεύουσα στην υπόλοιπη Κίνα	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ^ο	32
6.1 ΡΟΛΟΙ ΣΤΗΝ ΟΠΕΡΑ ΤΟΥ ΠΕΚΙΝΟΥ	32
6.2 ΤΟ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΣΤΗΝ ΟΠΕΡΑ ΤΟΥ ΠΕΚΙΝΟΥ.....	33
6.2.1 Το μακιγιάζ των ρόλων Dan και Sheng	36
6.2.2 Το μακιγιάζ των ρόλων Jing και Chou	36
6.2.3 Τρόποι εφαρμογής των χρωμάτων στο πρόσωπο	38
6.3 ΟΙ ΜΑΣΚΕΣ ΣΤΗΝ ΟΠΕΡΑ ΤΟΥ ΠΕΚΙΝΟΥ	41
6.3.1 Μάσκα GuanYu.....	41
6.3.2 Μάσκα ZhangFei.....	42
6.3.3 Μάσκα TuXingsun	42
6.3.4 Μάσκα XiaHoudun	42
6.3.5 Μάσκα CaoCao.....	43
6.3.6 Μάσκα ZhengLun	43
6.3.7 Μάσκα JiangGan.....	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ^ο	44
ΑΛΛΕΣ ΚΙΝΕΖΙΚΕΣ ΟΠΕΡΕΣ - ΟΠΕΡΑ CANTONESE	44
7.1 Κύρια χαρακτηριστικά.....	44
7.2 Το μακιγιάζ της καντωνέζικης όπερας	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 ^ο	46
ΣΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΕΖΙΚΗΣ ΟΠΕΡΑΣ	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 ^ο	51
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΕΖΙΚΗΣ ΜΑΣΚΑΣ	51
9.1 Κατηγορίες μάσκας	52
9.1.1 Μάσκες μάγων	52
9.1.2 Μάσκες εξορκισμού	52
9.1.3 Μάσκες θεατρικών παραστάσεων.....	53
9.1.4 Xiandong Nuo μάσκα.....	53
9.1.5.α Μάσκες πρωτοχρονιάς	54
9.1.5.β Μάσκες πρωτοχρονιάς, μάσκα δράκου.....	55
9.2.1 Η τέχνη της αλλαγής масκών και προσώπων.....	56

9.2.2 Τύποιμασκών – face painting της τέχνης αλλαγής προσώπου	58
9.2.2.1 Wiping mask	58
9.2.2.1 Blowing mask.....	58
9.2.2.3 Pulling mask.....	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 ^ο	60
Η ΚΙΝΕΖΙΚΗ ΟΠΕΡΑ ΝΥΟ.....	60
10.1 Κύρια χαρακτηριστικά.....	60
10.2 Μάσκες της Νυο όπερας	61
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 ^ο	63
ΘΗΒΕΤΙΑΝΕΣ ΜΑΣΚΕΣ.....	63
11.1 Βήματα κατασκευής.....	63
11.2 Κατηγορίες	63
11.3 Ταξινόμηση.....	64
11.4 Θεματική διάκριση.....	64
11.5 Ταξινόμηση με βάση το χρώμα τους	66
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12 ^ο	68
Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΣΩΜΑΤΟΣ - BODYPAINTING ΣΤΗ ΚΙΝΑ.....	68
12.1 Γενικά.....	68
12.2 Ειδικότερα στην Κίνα.....	69
12.3 Μετά το 1980	72
12.4 Σήμερα το bodypainting στις παραστάσεις μόδας της Κίνας	72
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13 ^ο	74
ΤΟ ΚΙΝΕΖΙΚΟ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΣΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ	74
13.1 Τέσσερις μεγάλες τάσεις της ομορφιάς και του μακιγιάζ	75
13.1.1 Χρώματα στα χείλη.....	75
13.1.2 Μακιγιάζ στα ζυγωματικά	76
13.1.3 Eyeliner	76
13.1.4 Φρύδια	77
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	79
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	80
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ	80
ΠΗΓΕΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	83

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μακιγιάζ (maquillage) ονομάζεται η τέχνη της αισθητικής η οποία χαρακτηρίζεται από την επιδεξιότητα και την ικανότητα ενός ανθρώπου να μπορεί να αξιοποιήσει και να προβάλλει τα όμορφα στοιχεία ενός προσώπου και να υποβαθμίσει την εμφάνιση των φυσικών και επίκτητων ατελειών του ή ακόμα και να διορθώσει αυτές τις ατέλειες με τα κατάλληλα καλλυντικά προϊόντα.

Βασικές προϋποθέσεις της τέχνης αυτής είναι η γνώση της ανατομίας του προσώπου και των καλλυντικών προϊόντων που επρόκειτο να χρησιμοποιηθούν, το ταλέντο, η δεξιοτεχνία, η φαντασία και η δημιουργικότητα. Το μακιγιάζ καθώς αποτελεί μια τέχνη η οποία προβάλλει την ομορφιά, έχει διευρυνθεί η χρήση του σε πολλούς τομείς ξεκινώντας από την αρχαιότητα έως και σήμερα, εκπληρώνοντας πολλούς σκοπούς και προσδοκίες ανάλογα με τους σκοπούς για τους οποίους χρησιμοποιείται.

Το πρώτο και κύριο βήμα και ‘σκαλοπάτι’ στην εφαρμογή αυτής της τέχνης είναι η ύπαρξη ενός καθαρού και υγιούς προσώπου, διότι στο μακιγιάζ το πρόσωπο είναι και ο καμβάς πάνω στον οποίο θα αποτυπωθεί η δημιουργία και το ταλέντο ενός μακιγιέρ-makeupartist.

Η τέχνη αυτή έχει τις ρίζες της χιλιάδες χρόνια πριν συνεχίζοντας το έργο της έως και σήμερα κάτι που δείχνει την επιθυμία των ανθρώπων να την πραγματοποιούν και την αγάπη που τις τρέφουν καθώς και τη μετάδοση της από γενιά σε γενιά και την εξέλιξη της παράλληλα με την πρόοδο της τεχνολογίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από τα αρχαία κιόλας, χρόνια η έλξη που ασκούσε η τέχνη της αισθητικής στο κινέζικο λαό και πολιτισμό είναι αξιοσημείωτη έως και σήμερα. Στην αρχαιότητα η αισθητική και συγκεκριμένα το μακιγιάζ υπήρχε στην καθημερινή ζωή των Κινέζων με πολλές ορατές διαφορές στις διάφορες τάξεις και δυναστείες της Κίνας. Η κάθε κοινωνική τάξη είχε τα δικά της χαρακτηριστικά, συγκεκριμένες εφαρμογές της τέχνης αυτής και πάντοτε το μακιγιάζ εξέφραζε τις κοινωνικές κλίμακες στις οποίες ανήκαν οι άνθρωποι της Κίνας.

Οι αισθητικές επεμβάσεις είναι αγαπητές από τον λαό της χώρας αυτής και εφαρμόζονται όπως είναι εμφανές σε πολλούς τομείς του πολιτισμού της. Οι θεατρικές παραστάσεις και συγκεκριμένα οι όπερες της Κίνας κατέχουν μια μεγάλη θέση στην ιστορία του πολιτισμού της και ασκούν μεγάλη έλξη στο κοινό της χώρας αυτής. Το μακιγιάζ είναι ένας μοναδικός παράγοντας που επηρεάζει πλήρως την διεξαγωγή αυτών των καλλιτεχνικών τομέων. Κατέχει πρωταγωνιστικό ρόλο και μεταμορφώνει πλήρως τους ηθοποιούς κάνοντας τους μοναδικούς και είναι πολύ σημαντικό πως μέσω της εικόνας του μακιγιάζ ο κάθε χαρακτήρας αναγνωρίζεται από το κοινό και αντανακλώνται τα στοιχεία του χαρακτήρα του.

Οι τομείς αυτοί παίζουν σπουδαίο ρόλο στην ιστορία του κινέζικου μακιγιάζ. Μια ακόμη κατηγορία που ανήκει στο μακιγιάζ της Κίνας είναι και οι κινέζικες μάσκες. Άξιες ενδιαφέροντος, μοναδικές και περιζήτητες ακόμη και σήμερα παγκοσμίως, οι Κινέζικες μάσκες παίζουν σπουδαίο ρόλο στην ιστορία του Κινέζικου μακιγιάζ.

Στα επόμενα κεφάλαια αναλύονται λεπτομερώς οι τομείς στους οποίους συναντάται η τέχνη του μακιγιάζ, από την καθημερινή ζωή έως και τις Κινέζικες όπερες κάνοντας ορατή τη σημαντικότητα του μακιγιάζ και το πόσο απαραίτητο και αγαπητό ήταν, είναι και θα είναι στον Κινέζικο λαό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΤΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΣΤΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥΣ

Μια σύντομη ιστορική αναδρομή στον κόσμο της αισθητικής και συγκεκριμένα του μακιγιάζ των αρχαίων χρόνων, κάνει φανερό το ενδιαφέρον όλων των πολιτισμών για αυτήν την τέχνη. Οι περισσότεροι ειδικοί συμφωνούν ότι οι ρίζες του μακιγιάζ προέρχεται από τη Μέση Ανατολή.

1.1 Αίγυπτος

Πρωταγωνιστικό ρόλο κατέχουν οι Αιγύπτιοι. Ένα μεγάλο μέρος των αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με τη χρήση του μακιγιάζ μπορεί να βρεθεί στις πυραμίδες της Αρχαίας Αιγύπτου, κυρίως λόγω των ταφικών εθίμων τους. Οι αρχαίοι Αιγυπτιακοί τάφοι είναι πολύ καλά σφραγισμένοι, μα μια έρευνα των αρχαιολόγων που έγινε άνευ προηγουμένου τους έκανε να αντικρύσουν την εικόνα του αρχαίου μακιγιάζ της Αιγύπτου. Ένα γνωστό παράδειγμα είναι η έρευνα στο τάφου του Βασιλιά Tut το 1922. Βρέθηκαν καλλυντικά στο εσωτερικό του σε συνδυασμό με αρωματικά απόλυτης καθημερινής χρηστικότητας.

Ήδη από το 10.000 π.Χ, παλέτες χρωμάτων αποδείχτηκε πως υπήρχαν σε πυραμίδες και πως αρχικά χρησιμοποιούνταν, μετά από την ανάμειξη τους, ως σκόνες ματιών και προσώπου. Τόσο οι άνδρες της Αιγύπτου τόσο και οι γυναίκες εφάρμοζαν το μακιγιάζ στο πρόσωπο τους. Το ρουζ και οι αλοιφές των χειλιών θεωρήθηκαν εκείνα τα χρόνια πρώτης ανάγκης όπως και η χέννα η οποία απέδιδε μια κόκκινη χροιά στα νύχια. Μια ακόμα αξιοσημείωτη συνήθεια των γυναικών της Αιγύπτου ήταν να χρωματίζουν τις φλέβες και το στήθος τους με μπλε αποχρώσεις και την αιχμή των θηλών τους με υγρό χρυσαφί χρώμα.

Η σκιά ματιών ήταν αγαπητή και από τα δύο φύλα. Το πράσινο χρώμα ήταν ιδιαίτερα δημοφιλές και εφαρμοζόταν τόσο στο άνω όσο και στο κάτω βλέφαρο. Ενίσχυαν το χρώμα των φρυδιών και των βλεφαρίδων τους με ένα μείγμα άνθρακα, μαύρου οξειδίου και άλλων τοξικών ουσιών που χρησιμοποιούταν επίσης και για να δώσει στους χρήστες του αυτή τη σκοτεινή εμφάνιση στα πρόσωπα τους, η οποία εμφάνιση ήταν στενά συνδεδεμένη με τον τότε πολιτισμό τους.

Εικόνα 1.1: Αρχαία Αιγυπτιακή μάσκα θανάτου, η οποία δείχνει τη παχιά γραμμή ζωγραφισμένη στα μάτια και μακιγιάζ στα φρύδια.

1.2 Κίνα

Ο λαός της Κίνας κατά το 3.000 π.Χ, από τα αρχαία κιόλας χρόνια λέκιαζε τα νύχια του με αραβικό κόμμι, ζελατίνη, κεριά μέλισσας και αυγό. Τα χρώματα που χρησιμοποιούσαν αντιπροσώπευαν την κάθε κοινωνική τάξη. Οι βασιλείς της Chou δυναστείας φορούσαν χρυσό και ασημί και οι κατώτεροι βασιλείς φορούσαν μαύρο και κόκκινο στα νύχια τους. Οι χαμηλότερες κοινωνικά τάξεις απαγορεύονταν να φορούν ανοιχτόχρωμες αποχρώσεις. Στο πρόσωπο τους οι πολίτες, το 1.500 π.Χ, χρησιμοποιούσαν σκόνη ρυζιού για να δώσουν λευκή χροιά, τα φρύδια τους ήταν πλήρως αποτριχωμένα και η χέννα είχε πολυάριθμες εφαρμογές στα μαλλιά και στο πρόσωπο τους.

Εικόνα 1.2 : Η εμφανής εφαρμογή του μακιγιάζ στο πρόσωπο της πριγκίπισσας Shouyang της αρχαίας Κίνας.

1.3 Ιαπωνία

Το παραδοσιακό **μακιγιάζ** μιας γκέισας αποτελείται από μια παχιά λευκή βάση, κόκκινο κραγιόν, κόκκινες και μαύρες αποχρώσεις γύρω από τα μάτια και τα φρύδια. Αρχικά, η λευκή μάσκα βάσης γινόταν με μόλυβδο, αλλά μετά την ανακάλυψη ότι προκαλούσε τρομερά δερματικά προβλήματα, αντικαταστάθηκε με σκόνη ρυζιού.

Εικόνα 1.3: Γκέισα. Τύπος Ιαπωνικού μακιγιάζ.

1.4 Ελλάδα

Οι Έλληνες στο 1.000 π.χ. συνήθιζαν να λευκαίνουν την επιδερμίδα τους με κιμωλία ή σκόνη μολύβδου και στα χείλη τους εφάρμοζαν κραγιόν από ώχρα αργίλου συνδυασμένο με κόκκινο σίδηρο. Οι γυναίκες ζωγράφιζαν το πρόσωπο τους με λευκό μολύβδο και στα ζυγωματικά τους ως ρουζ εφάρμοζαν θρυμματισμένα μούρα. Πασίγνωστη και μέσα στη μόδα ήταν η εικόνα των ψεύτικων φρυδιών που τα δημιουργούσαν από τρίχες βοδιού.

Εικόνα 1.4: Εφαρμογή μακιγιάζ στο πρόσωπο αρχαίας ελληνίδας.

1.5 Ρωμαϊκή αυτοκρατορία

Στη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία οι γυναίκες εφάρμοζαν πάστες από νάρκισσο, φακές, μέλι, σιτάρι και αυγά με μοναδικό σκοπό να επιτευχθεί μια χλωμή χροιά στην επιδερμίδα. Για μια βραδινή έξοδο, η κιμωλία και ο λευκός μολύβδος εφαρμοζόταν στο δέρμα σε συνδυασμό με το ρουζ. Μερικοί άνθρωποι και των δύο φύλων πρόσθεταν στην εικόνα τους και την περιποίηση των δοντιών τους και συνήθιζαν να τα τρίβουν με ελαφρόπετρα. Οι πλούσιες γυναίκες, τέλος, είχαν τουλάχιστον έναν σκλάβο στη διάθεση τους για να αναλαμβάνει την αισθητική τους περιποίηση.

Εικόνα 1.5: Σετ εργαλείων μακιγιάζ στην αρχαία Ρώμη.

1.6 17^{ος} αιώνας

Κατά τον αιώνα αυτόν και τα δύο φύλα εφάρμοζαν μακιγιάζ σε περιορισμένο βαθμό. Κοινή ήταν η χρήση μιας βάσης στο πρόσωπο και η εφαρμογή κόκκινου χρώματος στα ζυγωματικά και στα χείλη. Από τα τέλη του 1.600 π.Χ το μακιγιάζ αρχίζει και γίνεται πιο βαρύ. Η εφαρμογή λευκού χρώματος στο πρόσωπο, ήταν το πρώτο βήμα στην εφαρμογή του μακιγιάζ και στη συνέχεια ακολουθούσε η εφαρμογή λευκής σκόνης. Επόμενο βήμα ήταν η χρήση ρουζ σε καφέ απόχρωση και κόκκινο χρώμα στα χείλη.

Εικόνα 1.6: Τύπος μακιγιάζ του 17^{ου} αιώνα

1.7 18^{ος} και 19^{ος} αιώνας

Η παλ εμφάνιση κυριαρχεί σε αυτή τη χρονική περίοδο. Οι γυναίκες δεν εργάζονταν ποτέ υπό την έκθεση του ηλίου και το πρόσωπο τους είχε μονίμως, σκόπιμα πάντα, τη χαρακτηριστική του χλωμάδα. Αργότερα, τον 19^ο αιώνα το φυσικό μακιγιάζ κυριάρχησε με πρωτοστάτες τους άνδρες οι οποίοι υποστήριζαν πως οι κυρίες τους δεν θα πρέπει να εφαρμόζουν έντονο μακιγιάζ. Ακόμη και η χρήση χρώματος στα ζυγωματικά και στα χείλη θεωρήθηκε σκανδαλώδης.

Εικόνα 1.7: Η Ζαν Αντουανέτ Πουασόν, μαρκησία ντε Πομπαντούρ (1721-1764) εφαρμόζει πούδρα στο πρόσωπο της. Έργο του Boucher, 1758.

1.8 Patches

Στην ιστορία της αισθητικής και συγκεκριμένα του μακιγιάζ ήταν πολύ γνωστά τα μπαλώματα – Patches. Εμφανίστηκαν τον 17^ο αιώνα και σε συνδιασμό με τα μπαλώματα του 18^{ου} αιώνα ξεκίνησαν ως απλά διακοσμητικά κομμάτια υφάσματος και εξελίχθηκαν σε σύμβολα πλούτου. Ήταν κατασκευασμένα από βελούδο ή μετάξι και κυκλοφορούσαν σε διάφορα σχέδια και σχήματα όπως αστέρια, φεγγάρια, καρδιές. Εφαρμόζονταν στο σώμα και στο πρόσωπο, πολλές φορές με μοναδικό σκοπό την κάλυψη ατελειών. Αυτή η τεχνική μακιγιάζ των μπαλωμάτων ήταν μια μυστική γλώσσα,

ένας κρυφός κώδικας επικοινωνίας. Ένα τέτοιο κοσμητικό επίθεμα κοντά στο στόμα, παραδείγματος χάρη, σήμαινε πως αυτός ο άνθρωπος ο οποίος το είχε ήταν ερωτύλος, ένα άλλο επίθεμα δίπλα στο δεξί μάγουλο σηματοδοτούσε πως ο άνθρωπος που το έφερε ήταν παντρεμένος και το αντίθετο στο αριστερό μάγουλο ανακοίνωνε τη σημασία του αρραβώνα. Τέλος ένα κοσμητικό επίθεμα, patch, το οποίο τοποθετούνταν στη γωνία του ματιού σήμαινε πως αυτή η γυναίκα ήταν ερωμένη κάποιου.

Εικόνα 1.8: Γυναίκα τοποθετεί Patches στο πρόσωπο της. Έργο του Boucher.

1.9 20^{ος} αιώνας

Κατά τη διάρκεια αυτού του αιώνα η χρήση καλλυντικών προϊόντων τα οποία ήταν ασφαλή έγινε ευρέως διαδεδομένη. Οι γιατροί άρχισαν να εργάζονται με εταιρίες καλλυντικών προσδίδοντας στα καλλυντικά ασφαλή εικόνα. Επίσης στα δρώμενα αυτού του αιώνα, υπερισχύει και η επιλογή του κάθε ατόμου για το τι είδους μακιγιάζ θα επιθυμούσε να εφαρμόσει στον εαυτό του. Η επιλογή ήταν ατομική, ελεύθερη και ο καθένας είχε τη βούληση να διαλέξει ένα φυσικό ή ένα υπερβολικό μακιγιάζ. Και οι δύο μορφές του θεωρούνταν αποδεκτές και ιδανικές προς χρήση.

Κατά το 1920 και 1930 την εμφάνιση τους έκαναν τα κραγιόν, το πρώτο υγρό βερνίκι νυχιών, διάφορες μορφές της σύγχρονης βάσης προσώπου, το ρουζ σε μορφή σκόνης και η συμπαγής σκόνη. Τα καλλυντικά, πλέον, ήταν μια ραγδαίως αναπτυσσόμενη επιχείρηση που έβρισκε απήχηση στο μεγαλύτερο τμήμα του γυναικείου πληθυσμού.

Εικόνα 1.9: Τύπος μακιγιάζ του 20^{ου} αιώνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΚΙΝΕΖΙΚΟΥ ΜΑΚΙΓΙΑΖ

Οι γυναίκες της Κίνας έχουν δείξει ιδιαίτερη προσοχή και ενδιαφέρον στην εμφάνιση τους από τους αρχαίους χρόνους. Η αισθητική προσώπου και συγκεκριμένα το μακιγιάζ εξαπλώθηκε από την άρχουσα τάξη στον γενικό πληθυσμό και χρησιμοποιήθηκε για να δείξει την κοινωνική θέση κάποιου και για να προσελκύσει τα μέλη του αντίθετου φύλου.

Σύμφωνα με ιστορικές μαρτυρίες οι γυναίκες της Κίνας και ειδικότερα στην δυναστεία των Tang (618-907 μ.Χ) ολοκλήρωναν την περιποίηση της εμφάνισης τους με επτά βήματα:

- Εφαρμογή σκόνης βάσης
- Χρώμα στα μάτια
- Σκιάσεις στα φρύδια
- Εφαρμογή χρυσού χρώματος στο μέτωπο
- Χρώμα στα λακκάκια του προσώπου
- Χρώμα στα ζυγωματικά
- Χρώμα στα χείλη

Τα πρώτα καλλυντικά προϊόντα που χρησιμοποιήθηκαν είχαν την εφαρμογή τους στα νύχια ήδη από το 3.000 π.Χ. Διαφορετικά χρώματα χρησιμοποιούνταν και το καθένα σηματοδοτούσε μια ορισμένη κοινωνική θέση. Συγκεκριμένα οι Κινέζοι δε χρησιμοποιούσαν στα νύχια τους χέννα ή χρυσό αλλά δημιουργούσαν ένα μίγμα με κύρια βάση τα ασπράδια του αυγού, ζελατίνη, κερί μέλισσας και αράβικου κόμμι. Οι επιθυμητές αποχρώσεις δημιουργήθηκαν με τη προσθήκη τριαντάφυλλου, ορχιδέας και πετάλλων λουλουδιών. Δεν ήταν μια εύκολη διαδικασία και τα νύχια για να έχουν την εικόνα του επιθυμητού αποτελέσματος έπρεπε να μουλιάζουν για λίγες ώρες στο συγκεκριμένο μίγμα έως ότου πήξει το χρώμα.

Γύρω στο 600 π.Χ η άρχουσα τάξη της δυναστείας Chou φορούσε χρυσό και ασημί βερνίκι νυχιών κάτι που φανέρωνε την βασιλική τους κατάσταση. Αργότερα το μαύρο και το κόκκινο ήταν τα χρώματα που χρησιμοποιούσαν οι βασιλείς και μόνο.

Η πούδρα (σε μορφή σκόνης) χρησιμοποιήθηκε πολύ νωρίς στο ανατολικό τμήμα της Ασίας για να αποδώσει μια 'ελαφριά' χροιά στο χρώμα τους δέρματος. Ο πρώτος τύπος πούδρας που χρησιμοποιήθηκε στη Κίνα προερχόταν από το ρύζι. Η δημοτικότητα του ανοιχτόχρωμου τύπου δέρματος επικράτησε για κάποιο διάστημα και αργότερα κατά την Πολιτιστική Επανάσταση οι γυναίκες τον αντικατέστησαν με τον σκουρότερο τον

οποίο προσπαθούσαν να αποκτήσουν εκθέτοντας το πρόσωπο τους για μεγάλο διάστημα της μέρας στον ήλιο.

Ειδικότερα, ο τύπος πούδρας από ρύζι που προαναφέρθηκε, χρησιμοποιήθηκε και κυκλοφόρησε από γενιά σε γενιά με την πασίγνωστη ιδιότητα της να απορροφά λάδι και να κάνει το μακιγιάζ να διαρκεί περισσότερο αφήνοντας ένα μεταξένιο φινίρισμα στο δέρμα. Είναι ένα υλικό κατασκευασμένο από σκόνη ρυζιού και θεωρείται επίσης μια μαλακτική, φιλική προς το δέρμα θεραπεία.

Ιστορικές πληροφορίες, δηλώνουν πως τον 16^ο αιώνα ο λαός της Κίνας, παρά τον κίνδυνο που διέτρεχαν, προτίμησαν το άσπρο μέταλλευμα χαλκού για να αποδώσουν στην επιδερμίδα τους το λευκό χρώμα, έχοντας πολλές φορές λιποθυμίες κατά την εφαρμογή του συγκεκριμένου υλικού. Αυτό εξηγείται με το γεγονός ότι το υλικό ήταν σαν μάσκα, η οποία έφρασε τους πόρους με αποτέλεσμα να μη μπορεί να πραγματοποιηθεί η ανταλλαγή του αέρα με το περιβάλλον.

Όσον αφορά το μακιγιάζ ματιών, πρωταγωνιστικό ρόλο κατείχε το μαύρο Kohl με τη χρήση του οποίου ο λαός της Κίνας περιέγραφε τα μάτια του τονίζοντας τις γωνίες τους. Το Kohl, είναι ένα αρχαίο καλλυντικό ματιών και παραδοσιακά παραγόταν από την άλεση του γαληνίτη (σουλφίδιο μολύβδου). Ο γαληνίτης είναι ορυκτό και το κυριότερο μέταλλευμα του μολύβδου.

Το λεγόμενο yan γρασίδι αναπτυσσόταν στο δυτικό κρατίδιο του Γιαν. Οι ντόπιοι κάτοικοι πότιζαν τη σκόνη πούδρας με το απόσταγμα του χυμού του και με αυτό το τρόπο δημιουργούσαν το ρουζ, ένα σημαντικό καλλυντικό προσώπου το οποίο στόλιζε και τα λακκάκια του προσώπου.

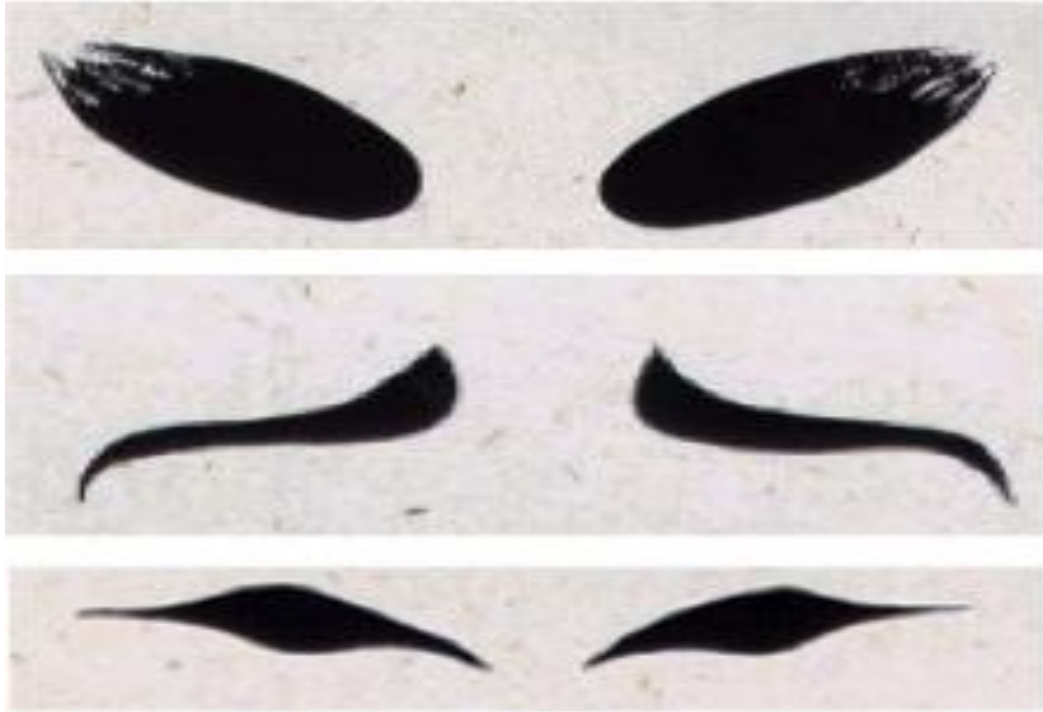
Το σχήμα του χειλιών είχε αρχίσει να τονίζεται από πολύ νωρίς στην Κίνα. Τα πρωτοεμφανιζόμενα κραγιόν παρασκευάζονταν από κερι μέλισσας πριν από 1.000 χρόνια με αποτέλεσμα πέρα από τις αισθητικές φιλοδοξίες, να προσφέρουν και προστασία σε αυτήν την ευαίσθητη περιοχή.

Κατά τη διάρκεια της δυναστείας των Tang στα κραγιόν αυτά προστέθηκαν και αρωματικά έλαια κάτι που είχε ως αποτέλεσμα να κάνει τα χείλη ακόμα πιο δελεαστικά.

Τα φρύδια θεωρούνται ως ένα αισθησιακό σημείο του σώματος στην Αρχαία Κίνα. Κατά τη διάρκεια των αιώνων το σχήμα των φρυδιών έχει υποβληθεί σε ριζικές αλλαγές. Στάδια εμφάνισης φρυδιών:

- Πλήρως αποτριχωμένο φρύδι και ζωγραφισμένη μια λεπτή γραμμή
- Πλήρως αποτριχωμένο φρύδι και ζωγραφισμένη μια πιο παχιά γραμμή
- Παχύτερη, θαμνώδης έκδοση – σχήμα φρυδιού

Εικόνα 2.1: Τρεις τύποι φρυδιών στην Τανγκ δυναστεία της Κίνας.

Το Kohl, και παλι, κατείχε πρωταγωνιστικό ρόλο στο μακιγιάζ φρυδιών και ιδιαίτερα στις νότιες μητροπόλεις. Όπως προαναφέρθηκε είναι αποτέλεσμα άλεσης γαληνίτη. Τα αποτρίχωναν με χάλκινα τσιμπιδάκια.

Στις αρχές του 20ού αιώνα οι φιλελεύθερες γυναίκες της κινέζικης κοινωνίας εμφάνιζαν έντονο,εκφραστικό και μοντέρνο σχήμα στα φρύδια τους.

Στη δεκαετία του 1940 δίνεται λιγότερη έμφαση στην εξωτερική εμφάνιση καθώς η Κίνα δέχεται την εισβολή της Ιαπωνίας και ο πληθυσμός αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα. Με την έναρξη του κομμουνιστικού κανόνα, όλες οι μορφές του μακιγιάζ απαγορεύτηκαν στη χώρα.Μετά τον πόλεμο αφού μεγάλο ποσοστό κατοίκων της Κίνας είχε μεταναστεύσει ,ένα κύμα Κινέζων που επέστρεψε στη χώρα,έφερε στη χώρα επιρροές αισθητικού χαρακτήρα από το εξωτερικό.

Αργότερα, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1960 και της Πολιτιστικής Επανάστασης, η εφαρμογή του μακιγιάζ θεωρήθηκε παρακμιακή συνήθεια. Το αισθητικό 'βλέμμα' της ημέρας ήταν πολύ απλό , χωρίς ίχνος μακιγιάζ. Αισθητικές παρεμβάσεις και δραστηριότητες πάλι υποβλήθηκαν σε δεύτερη μοίρα μέχρι και τη δεκαετία του '70 όταν πάλι επιτράπηκε να κάνει την εμφάνιση του το κινέζικο πρότυπο ομορφιάς και να δεχτεί και πάλι επιδράσεις από χώρες πέρα των κινεζικών συνόρων. Κατά τη διάρκεια

της δεκαετίας του '80, μία έκρηξη μόδας σηματοδοτεί την αρχή μιας νέας εποχής. Η εποχή αυτή χαρακτηρίζεται από πειραματισμό και εξερεύνηση στον χώρο της μόδας.

Την επόμενη δεκαετία οι άνθρωποι είχαν αποκτήσει το δικαίωμα να επιλέξουν και να διαμορφώσουν το δικό τους στυλ και να εκφραστούν ελεύθερα μέσα από την επιλογή των ρούχων, μαλλιών και του μακιγιάζ τους. Οι απαγορεύσεις που είχαν εφαρμοστεί τα προηγούμενα χρόνια αποσύρθηκαν και η βιομηχανία των προϊόντων μακιγιάζ άρχισε να ανθεί και να ευδοκιμεί.

Σύμφωνα άλλωστε με μία αρχαία κινέζικη παροιμία ένας άντρας πρέπει να κατέχει το ταλέντο και μία γυναίκα την χάρη. Σύμφωνα, λοιπόν, με την αλλαγή των εποχών και το πέρασμα των χρόνων δε προκαλεί έκπληξη το γεγονός πως οι γυναίκες αισθάνονται όλο και μεγαλύτερη την ανάγκη να ενισχύουν τη φυσική τους ομορφιά με καλλυντικά προϊόντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΙΣ ΔΥΝΑΣΤΙΕΣ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ ΠΟΥ ΣΥΝΑΝΤΑΤΑΙ ΤΟ ΜΑΚΙΓΙΑΖ

Η Κίνα είναι μία χώρα με πλούσιο αρχαίο πολιτισμό και με μια μακρά και ενδιαφέρουσα ιστορία ήδη πριν 5.000 χρόνια. Όπως και οι περισσότεροι πολιτισμοί του κόσμου, η Κίνα μπορεί να εντοπίσει τον πολιτισμό της πίσω από ένα μείγμα φυλών που έχουν επεκταθεί με το πέρασμα των χρόνων με αποτέλεσμα να δημιουργήσουν αυτήν την σπουδαία χώρα που είναι σήμερα.

Η ίδρυση της πρώτης δυναστείας της Κίνας, Xia Dynasty, πραγματοποιήθηκε τον 21^ο αιώνα π.Χ. και σηματοδότησε την αλλαγής της πρωτόγονης κοινωνίας σε μια κοινωνία σκλάβων.

Αργότερα, κατά τη διάρκεια της Shang δυναστείας στο διάστημα μεταξύ του 16^{ου} έως και 11^{ου} αιώνα π.Χ και της Δυτικής Zhou δυναστείας αναπτύχθηκε μια κοινωνία με δουλοκτητικό χαρακτήρα. Αυτή η εποχή, από το 770 έως το 221 π.Χ, εξιστορεί τη μετάβαση της δουλοκτητικής κοινωνίας στην φεουδαρχική.

Το 221 π.χ. ο Ying Zheng, ένας άνθρωπος με μεγάλο ταλέντο και τολμηρό όραμα έληξε την αντιπαλότητα μεταξύ των ανεξάρτητων ηγεμονιών κατά τη περίοδο των εμπόλεμων κρατών. Ίδρυσε το πρώτο συγκεντρωτικό ενωμένο πολυεθνικό κράτος στην ιστορία της Κίνας υπό τη δυναστεία Τσιν, 221-207 π.Χ και ο ίδιος αυτοαποκαλέστηκε Shi Huang Di, ως ο πρώτος αυτοκράτορας. Ήταν ήδη γνωστός ως Qin Shi Huang, ως ο πρώτος αυτοκράτορας της δυναστείας Qin.

Στο τέλος της δυναστείας Qino Liu Bang σε συνεργασία με τον Xiang Yu, ηγέτης αγροτών, ανέτρεψε το καθεστώς του Qin και λίγα χρόνια αργότερα εναντιώθηκε στον συνεργάτη του και τον νίκησε με αποτέλεσμα να ξεκινήσει η λαμπρή αρχή της ισχυρής Han δυναστείας.

3.1.1 Han Dynasty (Δυναστεία των Χαν)

Κατά τη διάρκεια της δυναστείας αυτής (206 π.χ. -220 μ.Χ.) είχε αναπτυχθεί πολύ η γεωργία, βιοτεχνία και το εμπόριο. Το 140-87 π.Χ με Βασιλιά τον Wudi το καθεστώς Han έφτασε την περίοδο της μέγιστης ακμής του. Η πολυεθνική χώρα της Κίνας έγινε πιο ενωμένη και δυνατή από ποτέ.

3.1.2 Tang Dynasty (Δυναστεία των Τανγκ)

Το 618 μ.χ. ο Li Yuan ίδρυσε τη δυναστεία των Τανγκ και αργότερα ο γιος του Li Shimin (626-649 μ.Χ) ανέβηκε στο θρόνο ως αυτοκράτορας Taizong και θεωρείται έως και σήμερα ένας από τους μεγαλύτερους αυτοκράτορες στην ιστορία της Κίνας.

3.2 ΤΟ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΣΤΗ HAN ΚΑΙ TANG ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

Η αισθητική και το πρότυπο ομορφιάς στην Κίνα άλλαξε με το πέρασμα των χρόνων και χαρακτηριζόταν από μια μοναδική ταυτότητα σε κάθε ιστορική χρονική περίοδο της χώρας. Οι δύο δυναστείες που σχετίζονταν με την αισθητική και συγκεκριμένα με το μακιγιάζ ήταν η Han και Tang δυναστείες.

3.2.1 Han Dynasty

Κατά τη διάρκεια της δυναστείας αυτής οι Αρχαίες Κινέζες γυναίκες ντύνονταν με ρούχα όμοια της ενδυμασίας των ανδρών. Η χρήση της πούδρας έγινε ευρέως γνωστή με μοναδικό σκοπό την κάλυψη ατελειών στα πρόσωπα των γυναικών της χώρας. Τα ρούχα σταδιακά απέκτησαν εκκεντρική μορφή και η χρήση της πούδρας γινόταν όλο και μεγαλύτερη. Το μακιγιάζ ήταν κατά βάση λευκών αποχρώσεων, τα φρύδια ήταν σκούρα και με βοήθεια των καλλυντικών και με τις κατάλληλες εφαρμογές αυτών μίκρυναν φαινομενικά τα χαρακτηριστικά των προσώπων τους όσο το δυνατόν περισσότερο. Έτσι δημιουργούσαν με επιτυχία, στα δεδομένα της εκάστοτε κοινωνίας και εποχής, την εικόνα ισχυρής γυναικείας ομορφιάς.

Το πιο ελκυστικό σημείο του προσώπου μιας γυναίκας κατά τη διάρκεια της δυναστείας αυτής ήταν τα χείλη της. Οι γυναίκες κατά την εφαρμογή μακιγιάζ δημιουργούσαν στα χείλη τους σχήματα. Ο κύκλος, η καρδιά, τα λουλούδια ήταν τα πιο αγαπητά σε αυτές σχήματα και τα δημιουργούσαν με ρουζ στα χείλη τους, μια εφαρμογή που έχει πολλές ομοιότητες με το κοινό κραγιόν.

Εικόνα 3.1: Γυναικεία ομορφία της Χαν δυναστείας

3.2.2 Tang dynasty

Η περίοδος που άνθισε η δυναστεία των Τανγκ ήταν και η στιγμή που στην Κίνα είχαν πρωταγωνιστικό ρόλο τα ‘ισχυρά’ χρώματα. Αυτό το γεγονός εκδηλώθηκε και στο μακιγιάζ των γυναικών. Οι κυρίες της Κίνας κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης δυναστείας είχαν αξιοσημείωτη φαντασία στις εφαρμογές του μακιγιάζ τους και αυτό το αποτύπωναν με κραυγαλέα χρώματα και ζωηρές πινελιές. Σε καμία άλλη δυναστεία, οι άνθρωποι δεν είχαν τόση δημιουργικότητα, φαντασία συνδυασμένη με κομψότητα και γοητεία.

Το μακιγιάζ ήταν μια περίπλοκη διαδικασία με κύρια θεμέλια του τη πούδρα, το ρουζ και μια ανοιχτόχρωμη σκόνη κίτρινου χρώματος. Η εφαρμογή του επικεντρωνόταν σε τρία τμήματα του προσώπου. Ειδικότερα, στο μέτωπο, φρύδια και ζυγωματικά. Ο εξωραϊσμός των τμημάτων αυτών είχε ως αποτέλεσμα να δίνει στις γυναίκες μια εικόνα κομψή και χαριτωμένη.

Αναλυτικότερα, στο μέτωπο εφαρμοζόταν κίτρινη σκόνη σε όλη την επιφάνεια του. ‘Κίτρινο Μέτωπο’ ονομάστηκε από τον SunJi ερευνητή του μουσείου κινέζικης ιστορίας. Κύριο συστατικό αυτής της κίτρινης σκόνης ήταν το massicot, οξείδιο του μολύβδου, δημιουργώντας αυτο το κίτρινο υλικό το οποίο εξέφραζε ζωτικότητα.

Εικόνα 3.2: Μια γυναίκα της δυναστείας των Τανγκ απεικονιζόμενη σε μεταξωτό πίνακα. Στο πρόσωπο της απεικονίζεται και η εφαρμογή της τέχνης του μακιγιάζ.

Το σχήμα και η τροποποίηση των φρυδιών αποτελούσαν και μία από τις πρωταρχικές αισθητικές περιποιήσεις της δυναστείας των Τανγκ. Σε κάθε στυλ φρυδιών απέδιδαν και ένα ξεχωριστό όνομα. Τα φρύδια που ήταν χρωματισμένα με μπλε-μαύρο κλήθηκαν *daimei*, η απόχρωση αυτή δινόταν απο το *Dai* ένα είδος χρωστικής ουσίας σε μαύρο-μπλε, τα μακριά και λεπτά φρύδια κλήθηκαν *emei* και τέλος τα κοντά σε μήκος και χοντρά σε φάρδος φρύδια ονομάστηκαν *guangmei*.

Εικόνα 3.3: Το μακιγιάζ της Τανγκ δυναστείας σταδιακά σε επτά βήματα.

Υπόλοιπες λεπτομέρειες του προσώπου αποτελούσαν τα ζωγραφισμένα λακκάκια, όπως και κλήθηκαν από τον Sun Ji, τα οποία ήταν δύο τελείες σε παλ αποχρώσεις στις γωνίες του στόματος ακριβώς στο κάτω μέρος των ζυγωματικών.

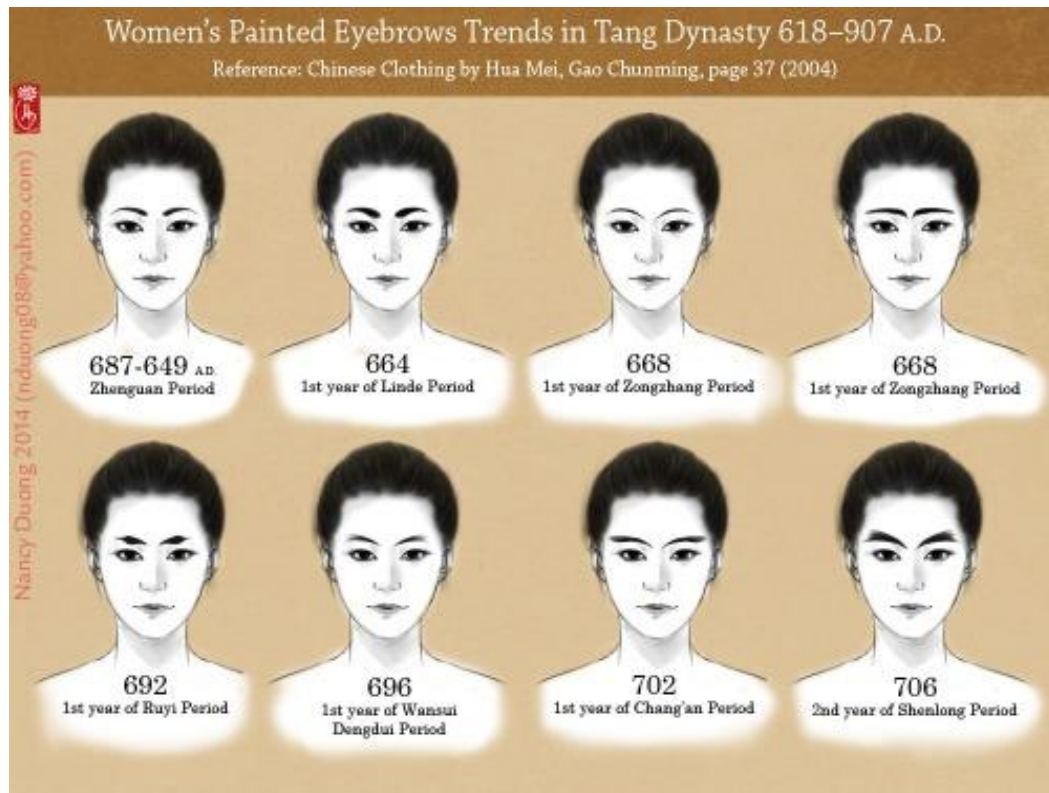
Το μακιγιάζ και ο στολισμός των γυναικών σε αυτήν την δυναστεία είχε επηρεαστεί από άλλους πολιτισμούς με αποτέλεσμα να κάνουν την εμφάνιση τους τα στολίδια προσώπου. Το πρώτο στολίδι, το λουλούδι-μοτίβο το οποίο για την ακρίβεια συναντάται για πρώτη φορά στις νότιες δυναστείες ήταν μια μικρή στρογγυλή κουκίδα, επηρεασμένη από την διακριτική στρογγυλή κουκίδα στο μέτωπο του Βούδα, η οποία ονομάζεται Baihao.

Η επικόλληση του λουλουδιού ήταν συχνή στην περιοχή ανάμεσα στα φρύδια. Ήταν ένα δημιούργημα από σπόρους καμέλιας, λαδιού, τσαγιού και το κοσμούσαν φύλλα χρυσού.

Τα στολίδια του προσώπου ήταν ποικίλα. Στην πιο απλούστερη μορφή αυτών ανήκει το στρογγυλό στολίδι και στη πιο σύνθετη ένα ζευγάρι φτερά. Συχνά αυτά τα διακοσμητικά σχέδια κατασκευάζονταν από φτερά πουλιών, μαύρο χαρτί, κέλυφος, ψαροκόκαλο και μίκα, ένα είδος πυριτικού ορυκτού. Ο πιο απλός τρόπος εφαρμογής τους ήταν μονάχα να τα ζωγραφίσουν με χρώματα.

Αυτές οι τάσεις του μακιγιάζ άρχισε να χάνεται στα τέλη της δυναστείας Τανγκ, όταν οι γυναίκες σταμάτησαν να εφαρμόζουν τη πούδρα στο πρόσωπο τους και χρωμάτιζαν τα χείλη τους με μαύρες αποχρώσεις δίνοντας έτσι στην εμφάνιση τους μια πιο δραματική νότα.

Με το πέρασμα των χρόνων οι εφαρμογές του μακιγιάζ της Τανγκ δυναστείας έχουν χαθεί και δεν είναι πλέον ελκυστικές. Ωστόσο είναι θαυμαστό το θάρρος και η αυτοπεποίθηση που χαρακτήριζε τις γυναίκες εκείνης της εποχής.

Εικόνα 3.4: Εικόνες φρυδιών και τάσεις κατά τη διάρκεια της Tang δυναστείας.

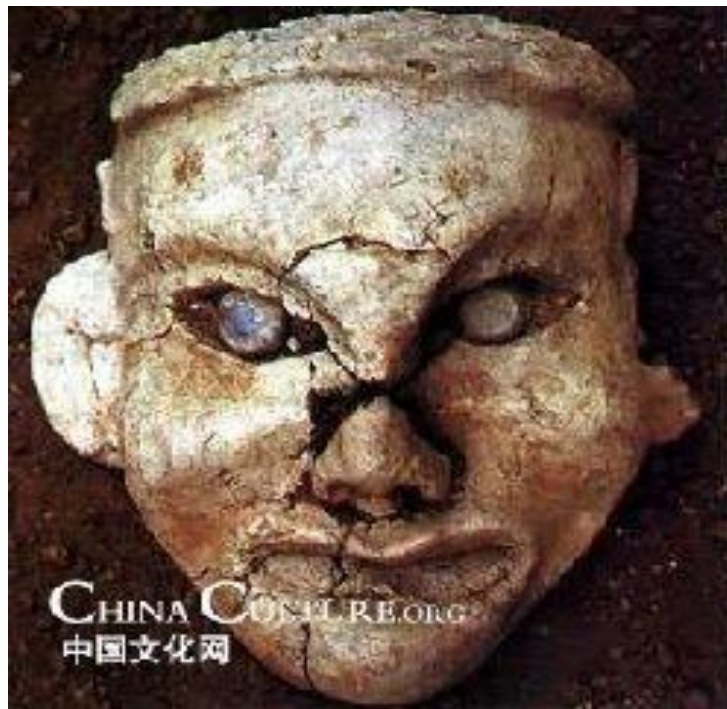
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΧΕΙΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ

Όντας ένα σημαντικό μέρος της αισθητικής περιποίησης του προσώπου, το μακιγιάζ χειλιών στη Κίνα έχει μια μακρά ιστορία και διάφορες μορφές σε διαφορετικές περιόδους.

4.1 Πως εφευρέθηκε το μακιγιάζ χειλιών στη Κίνα

Πριν την δυναστεία του Τσιν (221 π.Χ.-206 π.χ.) είχε ήδη δοθεί έμφαση στην ομορφιά των γυναικείων χειλιών. Αυτό αποδείχθηκε το 1983 όταν ένα άγαλμα μια θεάς ανασκάφηκε από τον νεολιθικό αρχαιολογικό χώρο Niu He Liang στη Κίνα, το οποίο χρονολογείται να είναι τουλάχιστον 5.000 χρόνων. Στο συγκεκριμένο άγαλμα τα χείλη ήταν κόκκινα. Αυτό αποδεικνύει πως τα κόκκινα χείλη εμφανίστηκαν ήδη 5.000 χρόνια πριν στην αρχαία Κίνα.

Εικόνα 4.1: Το κεφάλι του αγάλματος της θεάς που έχει ανασκαφεί από τον νεολιθικό αρχαιολογικό χώρο Niu He Liang στη Κίνα.

Πιστεύεται πως το μακιγιάζ χειλιών αρχικά εξέφραζε την ευχαρίστηση των ανθρώπων προς τους θεούς σε θρησκευτικές εκδηλώσεις. Καθώς τα χρόνια περνούσαν, ο πληθυσμός της Κίνας είχε τη πεποίθηση πως ο κόκκινος χρωματισμός χειλιών είχε τη δυνατότητα να ζωντανεύει το πνεύμα ενός ανθρώπου και να αποκαλύπτει ωστόσο και την κοινωνική του θέση. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα η δοκιμή των προϊόντων μακιγιάζ χειλιών να πάρει ευρεία χρήση με μοναδικό σκοπό των ανθρώπων να κάνουν τα χείλη κόκκινα και φωτεινά.

Τα καλλυντικά προϊόντα χειλιών στην Κίνα κυρίως ονομάζονταν 'βάλσαμο χειλιών' όπως και είχε καταγραφεί στο κινέζικο λεξικό Shiming από τον Liu Xi κατά την διάρκεια της ανατολικής δυναστείας των Χαν. Πρέπει να επισημανθεί πως σε πρώιμο στάδιο, τα καλλυντικά παρασκευάσματα χειλιών χρησιμοποιούνταν κυρίως από τον γυναικείο πληθυσμό όπως και συμβαίνει και με τα υπόλοιπα προϊόντα μακιγιάζ.

Η πάστα και το κολλώδες μίγμα του βάλσαμου χειλιών εφαρμοζόταν για να ανακουφίσει τον πόνο που προκαλεί η ξηρότητα των χειλιών λόγω των εξωτερικών καιρικών συνθηκών που επικρατούσαν. Ο πρωταρχικός σκοπός αυτού του καλλυντικού κατά την εφαρμογή του ήταν να παράσχει ένα στρώμα που να είναι ικανό να σφραγίσει την υγρασία της ευαίσθητης αυτής περιοχής και να τη προστατεύσει από την έκθεση της στο περιβάλλον.

4.2 Παραγωγή του βάλσαμου χειλιών

Στα προϊστορικά χρόνια οι χρωστικές ουσίες που ήταν και από τα κυριότερα συστατικά των προϊόντων ομορφιάς χειλιών λαμβάνονταν από χυμούς φυτών, αίμα ζώων και ανόργανα άλατα. Κατά τους ιστορικούς χρόνους η πρώτη ύλη ήταν το κιννάβαρι, του οποίου η χημική σύνθεση ήταν ο θειούχος υδράργυρος (HgS) και έφερε τη τέλεια χρωματική απόδοση για κόκκινα χείλη. Ωστόσο το κιννάβαρι μπορεί να διαλυθεί εύκολα όταν εφαρμοστεί σε χείλη με υψηλή θερμοκρασία σώματος και να χάσει τη τέλεια κόκκινη απόδοση του και τη λάμψη του. Αργότερα, όμως, προστέθηκαν στη σύνθεση του ορυκτό κερί και ζωικό λίπος δίνοντας του αδιάβροχη υφή και ισχυρή συγκολλητική δύναμη. Εκτός από κιννάβαρι, μερικοί παραγωγοί χρησιμοποιούσαν και ρουζ για το μακιγιάζ χειλιών.

Το βάλσαμο χειλιών δεν έχει την μορφή του κραγιόν που συναντάται σήμερα αλλά έχει τη μορφή πάστας που φυλασσόταν σε συγκεκριμένο δοχείο. Μετά τις δυναστείες Sui και Tang (589-618 μ.Χ.) κάποια καλλυντικά χειλιών υποβλήθηκαν σε επεξεργασίες με στερεές ουσίες και το σχήμα τους ήταν σωληνοειδές. Κάτι τέτοιο, τα έκανε ιδιαίτερα εύχρηστα και σύντομα είχαν αποκτήσει αξιοσημείωτη δημοτικότητα.

Το βάμμα χειλιών στην αρχαία Κίνα ήταν ιδιαίτερα δημοφιλές και για το υπέροχο του άρωμα. Κατά τη διάρκεια της Βόρειας Δυναστείας (386-581 μ.χ.) η πρώτη ύλη που χρησιμοποιήθηκε για να αποδώσει άρωμα στο βάμμα ήταν το γαρύφαλλο. Στη δυναστεία Τανγκ προστέθηκαν τεχνητά αρώματα και γεύσεις.

Εικόνα 4.2: Το κιννάβαρι, η πρώτη ύλη των χρωστικών ουσιών που χρησιμοποιούνταν τα αρχαία χρόνια στα προϊόντα μακιγιάζ χειλιών.

Εικόνα 4.3: Βάμμα χειλιών σε μορφή πάστας.

4.3 Διάφορες μορφές των μοτίβων του μακιγιάζ χειλιών

Μεταξύ των δυναστειών Pre-Quin και Han αντί της εφαρμογής καλλυντικών χειλιών σε όλη την επιφάνεια τους, οι γυναίκες ζωγράφιζαν μια μεγάλη κόκκινη κουκίδα στο κάτω χείλος και στο άνω χείλος έδιναν μυτερό σχήμα αφήνοντας το υπόλοιπο τμήμα των χειλιών τους μακιγιαρισμένο μονάχα με πούδρα.

Στις Wei, Jin και Βόρεια δυναστεία στα χείλη δίνονταν σχήματα βεντάλιας. Οι γυναίκες έδιναν μια καταθλιπτική εικόνα στο άνω χείλος τους, στο περίγραμμα και στις γωνίες τους στόματος.

Στις Sui και Tang δυναστείες το ‘ανθηρό’ στυλ μακιγιάζ χειλιών είχε γίνει ιδιαίτερα δημοφιλές. Οι γυναίκες χρησιμοποιούσαν πούδρα στα χείλη ως βάση και στη συνέχεια σχεδίαζαν οποιοδήποτε σχέδιο τους άρεζε. Αξιοσημείωτη δημοτικότητα αυτή τη περίοδο είχαν αποκτήσει τα χείλη με το σχήμα και το χρώμα ενός κερασιού συνδυασμένα με δύο τελείες έξω από την γωνία των χειλιών με σκοπό να ενισχυθούν τα λακκάκια και η αισθητική εικόνα τους.

Ένα άλλο δημοφιλές μοτίβο χειλιών ήταν ένα μικρό λουλούδι. Αυτό γινόταν με τη δημιουργία ενός εμφανούς βαθουλώματος στο κέντρο του άνω χείλους και στην συνέχεια στο περίγραμμα του άνω χείλους δινόταν το σχήμα δύο πετάλων και στο κάτω χείλος ενός άλλου πετάλου.

Στα τέλη της δυναστείας των Τανγκ είχαν εφευρεθεί και άλλα σχέδια και κατά τα τελευταία 30 χρόνια υπήρχαν 17 σχέδια μακιγιάζ χειλιών. Οι χρωματισμοί του κόκκινου ήταν το έντονο κόκκινο, το ανοιχτό, το ροζ και το εντυπωσιακό κόκκινο με χρυσή σκόνη.

Κατά τη Song και Ming δυναστείες το μακιγιάζ χειλιών εφαρμοζόταν για να αποδώσει στις γυναικείες φιγούρες μια ντελικάτη και κομψή εικόνα και το πιο περιζήτητο μοτίβο της αρεσκείας των γυναικών ήταν αυτό του κερασιού.

Στην Qing δυναστεία οι γυναίκες εφάρμοζαν το ρουζ σε ολόκληρο το άνω χείλος καθώς ζωγράφιζαν μία κουκίδα σαν κεράσι στη μέση του κάτω χείλος. Μερικές γυναίκες σχεδίαζαν διακεκομμένες γραμμές στη σχισμή που χωρίζει το άνω με το κάτω χείλος.

Τέλος, είναι εμφανές το γεγονός πως οι γυναίκες της αρχαίας Κίνας είχαν μια ιδιαίτερη προτίμηση στο κόκκινο χρώμα. Κατά τα Yuan πενήντα χρόνια της δυναστείας των Τανγκ την εμφάνιση του έκανε το μαύρο χρώμα στα χείλη, όπως προαναφέρθηκε και στο προηγούμενο κεφάλαιο. Μαύρο βάλαμο εφαρμόστηκε στα χείλη των γυναικών της δυναστείας αυτής δίνοντας την εντύπωση ενός φαινομενικά θλιμμένου προσώπου. Αυτή η αισθητική εφαρμογή λίγα χρόνια αργότερα αποσύρθηκε από τα δρώμενα της μόδας της εποχής εκείνης.

历代妇女唇妆样式图表

(高春明编制, 选自周汛、高春明著《中国历代妇女装束》)

汉	
魏	
唐	
唐	
唐	
宋	
明	
清	
CHINA CULTURE FORG 中国文学网	

Εικόνα 4.4: Τα μοτίβα μακιγιάζ χειλιών στις διάφορες δυναστείες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΟΠΕΡΑ ΤΟΥ ΠΕΚΙΝΟΥ

5.1 Η γέννηση της

Η όπερα που συναντάται στην χώρα της Κίνας, είναι γνωστό πως έχει ιστορία ήδη 200 χρόνων. Λέγεται πως μια μορφή όπερας, η Kun όπερα, υπήρξε πολύ νωρίτερα ήδη κατά τον 14^ο αιώνα. Η όπερα συγκεκριμένα του Πεκίνου έκανε την εμφάνιση της πρώτη φορά το 1790 όταν τέσσερις θίασοι όπερας από την επαρχία Anhui εμφανίστηκαν στο Πεκίνο για να δώσουν παραστάσεις με αφορμή τα 80στά γενέθλια του Αυτοκράτορα. Λίγο αργότερα έκαναν την εμφάνιση τους και άλλοι θίασοι, όπως ο θίασος του Hubei. Με το πέρασμα των χρόνων και με την επιρροή αυτών των παραστάσεων που έκαναν την εμφάνιση τους ανά περιόδους διαμορφώθηκε και η Όπερα του Πεκίνου μέσα από έναν συνδυασμό μουσικών και θεατρικών τεχνικών.

Η Όπερα του Πεκίνου ποτέ δεν αποτέλεσε μια αποκλειστική μορφή τέχνης και πάντα έβρισκε αντίκρισμα τόσο από την αυτοκρατορική αυλή όσο και από τον απλό λαό, δημιουργώντας έτσι ένα ευρύ φάσμα κοινού από όλες τις κοινωνικές τάξεις.

Αρχικά, μονάχα οι άντρες μπορούσαν να λάβουν μέρος στις παραστάσεις της Όπερας και αργότερα κατά το 1870 απέκτησαν αυτή την δυνατότητα και οι γυναίκες. Οι άντρες καλούνταν να πρωταγωνιστήσουν συνήθως με τη μορφή μιας γυναικείας φιγούρας, κάτι το οποίο γινόταν με μεγάλη επιτυχία.

Η πρώτη σχολή όπερας του Πεκίνου ιδρύθηκε το 1952 για να εκπαιδεύονται παιδιά ηλικίας από 10 έως και 20 ετών. Διδάσκονται την εκτέλεση ενός συγκεκριμένου ρόλου ή το είδος ενός ρόλου, τον οποίο θα είναι σε θέση να παίζουν για χρόνια.

Στην όπερα του Πεκίνου συναντάται και η εντυπωσιακή τέχνη του μακιγιάζ. Αυτή η τέχνη δίνει την δυνατότητα στους ηθοποιούς να επικοινωνούν με το κοινό τους δίνοντας τους πληροφορίες για την ηλικία, τη τάξη, το φύλο και τη προσωπικότητα τους στα έργα, στοιχεία που αποτυπώνονται στα πρόσωπά τους με τις τεχνικές του θεατρικού μακιγιάζ. Η παράδοση δίνει τους ηθοποιούς με το κοινό και με το πέρασμα των χρόνων το κοινό απέκτησε την εμπειρία να ξεχωρίζει πλέον τους διάφορους τύπους χαρακτήρων που πρωταγωνιστούν στο σανίδι μέσω των σχεδιασμών του μακιγιάζ.

Εικόνα 5.1: Μορφές θεάτρων που στεγάζουν την Όπερα του Πεκίνου.

5.2 Από τη πρωτεύουσα στην υπόλοιπη Κίνα

Ήδη, από το 1860 ξεκίνησε η εξάπλωση την Όπερας του Πεκίνου σε περιοχές της υπόλοιπης χώρας. Μέχρι το τέλος του 19^{ου} αιώνα είχε γίνει η πιο αναγνωρισμένη μορφή όπερας σε όλη την Κίνα. Το Πεκίνο ήταν το κέντρο της σκηνής του θεάτρου και η περιοχή Qianmen στα νότια της Απαγορευμένης Πόλης, εξελίχθηκε σε ακμαίο εμπορικό κέντρο γεμάτο με θέατρα, σπίτια με τσάι και εστιατόρια όπου και φιλοξενούνταν όλα τα είδη των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων κάνοντας την όπερα του Πεκίνου μέρος της καθημερινής κουλτούρας των κατοίκων. Η περιοχή αυτή έγινε το σπίτι των πιο διάσημων καλλιτεχνών της όπερας του Πεκίνου.

Μία από τις πιο εξέχουσες προσωπικότητες της όπερας του Πεκίνου ήταν ο Mei Lanfang, ο οποίος ήταν ο πρώτος ηθοποιός όπερας που αποπειράθηκε να δώσει παραστάσεις στο εξωτερικό. Η ερμηνεία του στους ρόλους Dan ήταν θρυλική και από το ύφος των ερμηνειών του ξεκίνησε η ανάπτυξη ενός ολόκληρου σχολείου παραστάσεων. Από το 1920 άρχισε να επισκέπτεται την Ιαπωνία και τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής όπου και πέτυχε και φοβερή επιτυχία. Από τότε η Όπερα του Πεκίνου απέδειξε σε ολόκληρο τον κόσμο πως βρίσκεται στη πρώτη γραμμή των πολιτιστικών συναλλαγών.

Η όπερα του Πεκίνου λαμβάνει κρατική οικονομική ενίσχυση και αποτελεί μέρος της κινέζικης κυβέρνησης. Πρόσφατα κιόλας, το 2010, η Όπερα του Πεκίνου χαρακτηρίστηκε Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά από την Unesco.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

6.1 ΡΟΛΟΙ ΣΤΗΝ ΟΠΕΡΑ ΤΟΥ ΠΕΚΙΝΟΥ

Οι ρόλοι της Όπερας του Πεκίνου διαφοροποιούνται σε τέσσερις τύπους χαρακτήρων:

- Sheng - Αρσενικός ρόλος
- Dan - Θηλυκός ρόλος
- Jing - Πρόσωπα βαμμένα
- Chou - Αρσενικός κλόουν

Ο κάθε τύπος χαρακτήρα έχει το δικό του ύφος και τις δικές του θεατρικές επιδόσεις καθώς αντιπροσωπεύει τα χαρακτηριστικά του ρόλου του.

Εικόνα 6.1 Ρόλος Sheng

Sheng είναι ο κύριος ανδρικός ρόλος που απαρτίζει την όπερα του Πεκίνου και έχει τρεις υποκατηγορίες. Οι διακλαδώσεις αυτού του ρόλου είναι ο Laosheng, Xiaosheng και ο Wusheng. Ο πρώτος είναι αξιοπρεπής, μεγάλος σε ηλικία, σοφός και με πολλές γνώσεις, ο δεύτερος αντιπροσωπεύει μια πιο νέα μορφή άντρα με υψηλά διαπεραστική φωνή με περιστασιακά διαλείμματα και ο τρίτος είναι μια φιγούρα πολεμικών τεχνών, ειδικά εκπαιδευμένη στα ακροβατικά και με φυσική φωνή στα τραγούδια που εκτελεί.

Εικόνα 6.2 Ρόλος Dan

Ο ρόλος Dan αναφέρεται σε κάθε γυναικείο ρόλο της όπερα και χωρίζεται σε πέντε υπότυπους. Ο Laodan υπότυπος αντιπροσωπεύει χαρκτήρες ηλικιωμένων γυναικών, ο Wudan είναι ρόλος γυναικών που είναι γνώστες των πολεμικών τεχνών, Daomadan είναι η φιγούρα νεαρών πολεμιστριών, οι Qingyi είναι ρόλος ενάρετων γυναικών και τέλος, Huadan είναι ο υπότυπος ζωηρών και ανύπαντρων γυναικών.

Εικόνα 6.3 Ρόλος Jing

Το Jing είναι ένα ζωγραφισμένο πρόσωπο αρσενικού ρόλου και ανάλογα με το ρεπερτόριο του θιάσου έχει πρωτογενή ή δευτερογενή ρόλο. Το Jing αντιπροσωπεύει έναν ισχυρό χαρακτήρα, με ισχυρή φωνή και πολύ εκφραστικές χειρονομίες. Υπάρχουν 15 βασικά μοτίβα προσώπου και πάνω από 1000 παραλλαγές αυτών. Κάθε σχέδιο-μοτίβο είναι σχεδιασμένο για έναν συγκεκριμένο χαρακτήρα Jing.

Εικόνα 6.4 Ρόλος Chou

Ο Chou ρόλος της όπερας του Πεκίνου έχει συνήθως δευτερεύουσα θέση στην διεξαγωγή της παράστασης. Οι διακλαδώσεις του ρόλου αυτού είναι ο Wenchou και ο Wuchou. Ο πρώτος έχει χαρακτηριστικά φιγούρων που εδρεύουν στη πολιτεία όπως υπάλληλοι, ηλικιωμένοι, έφηβοι, αριστοκράτες, έμποροι, δεσμοφύλακες και ο δεύτερος αντιπροσωπεύει στρατιωτικές φιγούρες. Το κύριο χαρακτηριστικό του ρόλου Chou είναι η διασκέδαση που προσφέρει.

6.2 ΤΟ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΣΤΗΝ ΟΠΕΡΑ ΤΟΥ ΠΕΚΙΝΟΥ

Ο πλούτος των χρωμάτων και των σχεδίων του μακιγιάζ που συναντώνται στην όπερα του Πεκίνου είναι ίσως από τα πιο εκπληκτικά χαρακτηριστικά της όπερας αυτής. Κάθε ρόλος που απαρτίζει τη παράσταση έχει το δικό του μοναδικό μακιγιάζ, που σηματοδοτεί τα χαρακτηριστικά και το νόημα του. Η καλή γνώση, γενικώς, του μακιγιάζ αυτού δίνει την δυνατότητα στους θεατές να κατανοήσουν ακόμα και τη πλοκή του έργου. Η όπερα είναι είδος θεατρικής παράστασης κάτι που προϋποθέτει το μακιγιάζ να είναι έντονο, οι εφαρμογές του κραυγαλέες και το αποτέλεσμα φαντασμαγορικό. Το μακιγιάζ στην κινέζικη αυτή όπερα συναντάται με δύο μορφές: με μάσκες και με ζωγραφική προσώπου.

Εικόνα 6.5: Ηθοποιός της όπερας προετοιμάζεται για τη παράσταση.

Εικόνα 6.6: Η λεπτομερής εφαρμογή μακιγιάζ στα φρύδια ενός ηθοποιού όπερας.

Η ζωγραφική προσώπου συγκεκριμένα χωρίζεται σε τρεις κατηγορίες:

- ❖ Μακιγιάζ προσωπικότητας (σχέδια προσώπων - LianPu)
- ❖ Διακοσμητικά μακιγιάζ (διακοσμημένα πρόσωπα)
- ❖ Μακιγιάζ διαθέσεων
- ❖ Εικονογραφικό μακιγιάζ (σχέδια ζώων στο πρόσωπο)

Συγκεκριμένα το μακιγιάζ προσωπικότητας αναφέρεται σε σχέδια του προσώπου για τους Jing και Chou ρόλους. Αποδίδει την έμπνευση του στη καθημερινότητα και περιγράφονται, μέσω της εφαρμογής του, αλλαγές έκφρασης, όπως λευκό για τον φόβο

και κόκκινο για την ντροπή και αμηχανία. Το κόκκινο, κίτρινο, λευκό, μαύρο, μωβ, πράσινο και ασημί είναι τα κύρια χρώματα που χρησιμοποιούνται και αντιπροσωπεύουν διαφορετικούς χαρακτήρες κάθε φορά.

Το διακοσμητικό μακιγιάζ, αναφέρεται στις διακοσμήσεις του προσώπου των ηθοποιών που αντιπροσωπεύουν Sheng και Dan ρόλους. Όταν πρωτοεμφανίστηκε η συγκεκριμένη τεχνική, οι Sheng και Dan χαρακτήρες εφάρμοζαν στο πρόσωπο τους ελαφρύ μακιγιάζ. Στο τέλος της δυναστείας Qing (1644-1911 μ.Χ.) χρησιμοποιούνταν ο φωτισμός σκηνής και οι ηθοποιοί μπήκαν στη διαδικασία της εφαρμογής πιο έντονου μακιγιάζ με βαριά απόδοση, χρησιμοποιώντας greasepaint, καλλυπτικό καλλυντικό makeur παχύς υφής με κύριο συστατικό του το λάδι, παρά απαλή και ελαφριά πούδρα.

Το μακιγιάζ της τρίτης κατηγορίας επιτρέπει να να γίνουν ορατές, πιο λεπτομερώς, οι αλλαγές στην διάθεση του χαρακτήρα που αντιπροσωπεύει ο ηθοποιός στη σκηνή και ο τελευταίος τύπος μακιγιάζ αποτυπώνει στο πρόσωπο του ηθοποιού μορφές και χαρακτηριστικά ζώων.

Ο τελευταίος τύπος είναι το εικονογραφικό μακιγιάζ, το οποίο αποτυπώνεται με χρυσές και ασημί αποχρώσεις. Φιγούρες γάτας, βατράχου και λεοπάρδαλης κοσμούν πρόσωπα ηθοποιών και το μακιγιάζ της ζωγραφικής προσώπου αποδίδει τα χαρακτηριστικά του κάθε ζώου.

Εικόνα 6.7: Ολοκληρωμένο μακιγιάζ σε ηθοποιό της Όπερας.

6.2.1 Το μακιγιάζ των ρόλων Dan και Sheng

Το μακιγιάζ των ρόλων Dan και Sheng θεωρείται καλλωπιστικό μακιγιάζ. Μια σύντομη ιστορική αναδρομή σε αυτό το συγκεκριμένο μακιγιάζ, εξιστορεί πως κατά τις πρώτες μέρες της εφαρμογής του ήταν πολύ ελαφρύ στα πρόσωπα των ηθοποιών. Κατά το τέλος της δυναστείας Qing (1644-1911) έγινε γνωστή η χρήση φωτισμού στην σκηνή και το μακιγιάζ τους όφειλε να είναι πιο βαρύ και έντονο και η ελαφριάς μορφής πούδρα που χρησιμοποιούταν έως τότε εγκαταλείφτηκε.

Η διαδικασία της εφαρμογής του είναι πολύ απλή. Πρώτα εφαρμόζεται λιπαρής φύσεως λευκή βάση make-up σε όλη την επιφάνεια του προσώπου. Ακολουθεί η εφαρμογή ρουζ σε ροδακινί και κόκκινες αποχρώσεις σε μεγάλες ποσότητες για έντονο αποτέλεσμα. Εφαρμόζεται με το χέρι και καλύπτει περιοχές του προσώπου με αφετηρία τα φρύδια και ακολουθούν τα μάτια και τα μάγουλα.

Για παράδειγμα, το χρώμα ροζ που συναντάται στα μάγουλα των χαρακτήρων στην αρχή μιας παράστασης συμβολίζει την φρεσκάδα της ηλικίας τους, την νεανικότητα τους και το κέφι τους. Με το πέρασμα του χρόνου στην ίδια παράσταση το ροζ χρώμα αφαιρείται για να απεικονιστεί το πέρασμα των χρόνων και την αρχή της γήρανσης.

Ακολουθεί η εφαρμογή ενός υδαρού μαύρου μελανιού. Με αυτό σχηματίζονται μαύρες φαρδιές γραμμές γύρω από τα μάτια και τα φρύδια. Τα χείλη βάφονται με έντονο κόκκινο χρώμα και καλύπτεται όλη η επιφάνεια τους. Μιας και το μακιγιάζ αυτών των ρόλων δεν περιέχει στη διαδικασία του ζωγραφική προσώπου όπως οι ρόλοι Jing και Chou, ωστόσο το πρόσωπό τους είναι τόσο όμορφα διακοσμημένο που προκαλεί φοβερό ενδιαφέρον. Η όλη διαδικασία δεν διαρκεί παραπάνω από μία ώρα.

6.2.2 Το μακιγιάζ των ρόλων Jing και Chou

Το μακιγιάζ των ρόλων Jing και Chou αποτελείται από μια πιο δύσκολη, περίπλοκη και χρονοβόρα διαδικασία. Αυτό που κάνει ιδιαίτερους αυτούς τους χαρακτήρες και τους κάνει να είναι ένα συναρπαστικό μέρος που απαρτίζει την όπερα του Πεκίνου είναι πως το ζωγραφισμένο τους πρόσωπο αποκαλύπτει και τη προσωπικότητα τους. Ουσιαστικά η ζωγραφική προσώπου μέσω του μακιγιάζ προσωπικότητας (LianPu) δίνει στους ρόλους Jing και Chou προσωπικότητες βγαλμένες από τη καθημερινή ζωή. Είτε αντιπροσωπεύει τη φιγούρα του γενναίου, του πιστού, του πονηρού, μια ματιά από έναν έμπειρο θεατή της όπερας αποκρυπτογραφεί και την αληθινή φύση των ρόλων αυτών.

Οι Jing φιγούρες μπορούν να διακριθούν ανάλογα με τα χρώματα των ζωγραφισμένων προσώπων τους:

- Το **κόκκινο** χρώμα υποδεικνύει έναν χαρακτήρα ευθύ και πιστό
- Το **σκούρο κόκκινο** δηλώνει δύναμη και πίστη
- Το **μαύρο** χαρακτηρίζει την τραχύτητα και την ειλικρίνεια ενός ρόλου Jing καθώς και την αφοσίωση και την ακεραιότητα του
- Το **γκρι** χρώμα υποδηλώνει ιδιοτροπία και φιλαργυρία
- Το **χρυσό** δίνει σε μια φιγούρα της παράστασης ευσέβεια και υπερφυσικότητα όπως μια θεϊκή μορφή
- Το **ασημί** δηλώνει έναν θεό ή ένα φάντασμα
- Το **μπλε** αποκαλύπτει ανδρεία και περηφάνια και επίσης πολλές φορές την επίλυση προβλημάτων και την ανδρεία
- Το **μωβ** δίνει την απλότητα και την υπευθυνότητα
- Οι λευκές αποχρώσεις σε υδαρές διάλυμα φανερώνουν το κακό και τη προδοσία, ενώ σε λιπαρό διάλυμα την δύναμη, τον εγωκεντρισμό και τον εγωισμό
- Το **πράσινο** χρώμα δίνει σε ανδρική φιγούρα την ευγένεια και τον ιπποτισμό
- Το **κίτρινο** υποδηλώνει βιαιότητα και σκληρότητα

Οι Jing χαρακτήρες, επίσης, μπορούν να διακριθούν και σύμφωνα με τα μοτίβα που σχεδιάζονται στα μάτια, στα φρύδια, στο μέτωπο, στο στόμα και στη μύτη τους. Το σχήμα των ματιών διευρύνεται, τα φρύδια συμπυκνώνονται, η μύτη χειραγωγείται από τις γραμμές του περιγράμματος και το στόμα και τα αυτιά διευρύνονται επίσης. Σύμφωνα με το που τοποθετούνται τα μοτίβα αυτά στο πρόσωπο γίνεται και ο διαχωρισμός του κάθε χαρακτήρα.

Συγκεκριμένα για τα φρύδια τους υπάρχουν διάφοροι σχεδιασμοί όπως είναι τα πριονωτά φρύδια, φρύδια αυγού πάπιας, φρύδια πεταλούδα, φρύδια φύλλου ιτιάς, φρύδια νυχτερίδα και τέλος φρύδια σε σχήμα σπαθιού.

Τα καλλυντικά που χρησιμοποιούνται στο πρόσωπο αυτών των χαρακτήρων είναι η πούδρα σε μορφή σκόνης, μπογιές με βάση το νερό και χρώματα με βάση το λάδι και εφαρμόζονται είτε με πινέλο είτε με το χέρι.

Στους Chou χαρακτήρες βασικό τους χαρακτηριστικό είναι τα λευκά μπαλώματα που καλύπτουν σημεία του προσώπου. Τα μπαλώματα αυτά συναντώνται σε διάφορα σχήματα με πιο γνωστά τον κύβο και τη νυχτερίδα. Μερικές φορές αυτά τα μπαλώματα εμφανίζονται με μαύρο χρώμα στο περίγραμμά τους.

6.2.3 Τρόποι εφαρμογής των χρωμάτων στο πρόσωπο

Zhenglian

Είναι η πιο παλιά και απλή μέθοδος, κατά την οποία όλο το πρόσωπο ζωγραφίζεται με ένα χρώμα. Τα χαρακτηριστικά του προσώπου και γενικά όλη η έκταση του είναι βαμμένη με μικρές βούρτσες σε λευκή ή μαύρη απόχρωση. Αυτή η μέθοδος αντιπροσωπεύει χαρακτήρες με σταθερή ομιλία και ακεραιότητα στο χαρακτήρα τους, με την αρετή να είναι το κύριο χαρακτηριστικό του ρόλου τους. Παραδείγματος χάρη, ο δικαστής Bao, χαρακτήρας όπερας, έχει ζωγραφισμένο όλο το πρόσωπο του μαύρο και στο μέτωπο του διακρίνεται ένα μισοφέγγαρο.

Εικόνα 6.8: Φιγούρα του χαρακτήρα Zhenglian.

LiufenLian

Το LiufenLian, έχει δύο μεγάλα μπλοκ χρωμάτων που δημιουργούν δύο ξεχωριστές οριζόντιες περιοχές στο μέτωπο, πάνω από την περιοχή των φρυδιών. Το κατώτερο μέρος του προσώπου, που περιλαμβάνει και το 60%, είναι λευκό με μια στενή σφήνα του χρώματος στο κέντρο του μετώπου που ταιριάζει με την βάση και καθορίζει το χρώμα που αντιστοιχεί στο συγκεκριμένο πρόσωπο και που χάρη σε αυτό το χρώμα το πρόσωπο έγινε γνωστό και αναγνωρίσιμο. Αυτή η μέθοδος εξελίχθηκε πιο πολύ από την προηγούμενη που προαναφέρθηκε. Εφαρμόζεται σε χαρακτήρες του έργου που ανήκουν στην κυβέρνηση. Τα κυρίαρχα χρώματα είναι το μωβ και το κόκκινο.

Εικόνα 6.9: Φιγούρα του χαρακτήρα Liufenlian.

SankuaiwaLian

Η ζωγραφική προσώπου αυτού του χαρακτήρα έχει το μέτωπο, τη μύτη και τα ζυγωματικά ζωγραφισμένα ενιαία με το ίδιο χρώμα. Τα μάτια, τα φρύδια και το στόμα οριοθετούν τις ζωγραφισμένες περιοχές, που προαναφέρθηκαν, σε τρία τμήματα του προσώπου. Αυτό το μοτίβο και οι παραλλαγές του καθώς και τα πρόσωπα και χαρακτήρες που αντιπροσωπεύονται από αυτή τη μέθοδο, είναι αυτά που χρησιμοποιούνται περισσότερο ευρέως στον χώρο της όπερας του Πεκίνου. Διαθέτει τρία χρωματισμένα τμήματα του προσώπου και τα χρώματα που χρησιμοποιούνται είναι πλούσια.

Εικόνα 6.10: Φιγούρα του χαρακτήρα Sankuaiwalian.

Στο συγκεκριμένο μακιγιάζ πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη η ανατομία και τα χαρακτηριστικά του κάθε προσώπου καθώς και οι τεχνικές μακιγιάζ που θα εφαρμοστούν να μπορούν να ενισχύσουν πλήρως τα χαρακτηριστικά του κάθε ηθοποιού και αυτό να είναι ορατό σε ένα ευρύ φάσμα κοινού. Έτσι τα χρώματα που έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο στη συγκεκριμένη τέχνη και οι εκφραστικές γραμμές ζωγραφισμένες στο πρόσωπο ενός ηθοποιού, έχουν σχεδιαστεί τόσο προσεκτικά για να πουν την δική τους ιστορία.

Πολλοί διάσημοι ερμηνευτές των ρόλων αυτών έχουν βοηθό για τις εφαρμογές του μακιγιάζ τους αλλά ως επί των πλείστων, οι ηθοποιοί ζωγραφίζουν το πρόσωπό τους μόνοι τους.

Εικόνα 6.11: Ηθοποιός της όπερας εφαρμόζει τη τέχνη του μακιγιάζ στο πρόσωπο του.

6.3 ΟΙ ΜΑΣΚΕΣ ΣΤΗΝ ΟΠΕΡΑ ΤΟΥ ΠΕΚΙΝΟΥ

Οι μάσκες της όπερας του Πεκίνου συναντώνται σε πολλές μορφές και κύριο χαρακτηριστικό τους είναι η ζωγραφική προσώπου. Οι μάσκες κατασκευάζονται πολλές φορές από κεραμικό υλικό, χαρτί και μετάξι επίσης. Η ζωγραφική προσώπου ολοκληρωνόταν με τη χρήση πούδρα σε μορφή σκόνης, μελάνι, χρώματα και αιθάλη. Αιθάλη ονομάζεται ο τεχνητός άνθρακας που χρησιμοποιείται στη παρασκευή μελάνης και χρωμάτων

6.3.1 Μάσκα GuanYu

Εικόνα 6.12 Μάσκα Όπερας Guan Yu

Κυρίαρχο χρώμα είναι το κόκκινο το οποίο το οποίο δηλώνει θάρρος, αφοσίωση, γενναιότητα, ευθύτητα και πίστη.

6.3.2 Μάσκα ZhangFei

Εικόνα 6.13 Μάσκα
Όπερας ZhangFei

Πρωταγωνιστικό χρώμα είναι το μαύρο το οποίο συμβολίζει έναν χαρακτήρα τραχύ και άγριο, σκληρό. Υποδηλώνεται μια ανιδιοτελής, αμερόληπτη και τολμηρή προσωπικότητα.

6.3.3 Μάσκα TuXingsun

Εικόνα 6.14 Μάσκα
Όπερας TuXingsun

Το κίτρινο χρώμα στη μάσκα αυτή εκφράζει αγριότητα και φιλοδοξία.

6.3.4 Μάσκα XiaHoudun

Εικόνα 6.15 Μάσκα
Όπερας XiaHoudun

Το χαρακτηριστικό χρώμα μπλε της συγκεκριμένης μάσκας εκδηλώνει αγριότητα και οξύνοια.

6.3.5 Μάσκα CaoCao

Εικόνα 6.16 Μάσκα
Όπερας CaoCao

Το λευκό χρώμα σε μια μάσκα της Όπερας του Πεκίνου φανερώνει φαυλότητα, καχυποψία και διαφθορά. Όταν το λευκό χρώμα εμφανίζεται πάνω στη σκηνή αντιπροσωπεύει το ισχυρό κακό. Τονίζει τις κακές αρχές της ανθρώπινης φύσης όπως οι πονηράδα, η πανουργία και η προδοσία.

6.3.6 Μάσκα ZhengLun

Εικόνα 6.17 Μάσκα
Όπερας ZhengLun

Το πράσινο χρώμα της συγκεκριμένης μάσκας δηλώνει στο ακροατήριο της Όπερας έναν χαρακτήρα παρορμητικό και βίαιο. Απεικονίζει ένα κατσουφιασμένο πρόσωπο με πείσμα, ορμή και παντελή έλλειψη αυτοσυγκράτησης.

6.3.7 Μάσκα JiangGan

Εικόνα 6.18 Μάσκα
Όπερας JiangGan

Είναι μια ιδιαίτερη μορφή ζωγραφισμένου προσώπου. Εφαρμόζεται ειδικό μακιγιάζ που ονομάζεται **xiaohualian** του οποίου κύριο καλλυντικό είναι μια κιμωλία με την οποία ζωγραφίζεται η μύτη και η περιοχή γύρω από αυτήν. Αυτό δηλώνει έναν κακό και μυστικοπαθή χαρακτήρα. Πολλές φορές αυτή η τεχνική μακιγιάζ εφαρμόζεται και σε έναν απλό ρόλο ενός εργάτη για να ενισχυθεί η εξυπνάδα και το χιούμορ του με αποτέλεσμα να ζωντανέψει η απόδοση του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΑΛΛΕΣ ΚΙΝΕΖΙΚΕΣ ΟΠΕΡΕΣ - 'ΟΠΕΡΑ CANTONESE

7.1 Κύρια χαρακτηριστικά

Η όπερα Καντώνα είναι μία από τις πιο σημαντικές κατηγορίες της Κινέζικης όπερας. Προέρχεται και ανήκει στην καντωνέζικης κουλτούρας στην Νότια Κίνα. Είναι πολύ δημοφιλής στις περιοχές Guangdong, Guangxi, HongKong, Macau, Σιγκαπούρη και Μαλαισία. Είναι μια παραδοσιακή κινέζικη μορφή όπερας στην οποία περιλαμβάνεται η μουσική, το τραγούδι, οι πολεμικές τέχνες, τα ακροβατικά και η υποκριτική.

Μια σύντομη ιστορική αναδρομή φανερώνει πως η όπερα αυτή ασκήθηκε αρχικά από το βόρειο τμήμα της Κίνας και σιγά σιγά μετανάστευσε στη νότια επαρχία της Guangdong κατά τα τέλη του 13ου αιώνα κατά τη διάρκεια της Νότιας Song δυναστείας. Τον 12^ο αιώνα υπήρξε μια θεατρική μορφή που ονομάζεται 'SouthernStyle' και διεξήχθη σε δημόσια θέατρα της Hangzhou, πρωτεύουσας της δυναστείας αυτής. Με την εισβολή του στρατού των Μογγόλων ο αυτοκράτορας της Songδυναστείας, ονομαζόμενος Gong τράπηκε σε φυγή με εκατοντάδες χιλιάδες άλλους ανθρώπους προς την επαρχία της Guangdong το 1276. Μεταξύ αυτών ήταν και μερικοί καλλιτέχνες οι οποίοι βοήθησαν την ανάπτυξη των παραδόσεων της όπερας στη περιοχή αυτή.

Η συγκεκριμένη όπερα έχει πολλά κοινά χαρακτηριστικά με άλλα κινέζικα θεατρικά είδη. Τα περισσότερα θέματα πλοκής που συναντώνται στην όπερα αυτήν είναι βασισμένα στην κινέζικη ιστορία και μύθους. Επίσης στα έργα της όπερας αυτής κάποιος μπορεί να αντιληφθεί και τη παρουσία του πολιτισμού και της φιλοσοφίας του κινέζικου λαού. Οι αρετές επίσης, όπως η πίστη, η αγάπη, ο πατριωτισμός και η πίστη αντανακλώνται από την όπερα αυτήν.

7.2 Το μακιγιάζ της καντωνέζικης όπερας

Η εφαρμογή μακιγιάζ στην συγκεκριμένη όπερα είναι μια μακρά και εξειδικευμένη διαδικασία. Μία από τις πιο κοινές μορφές ενός προσώπου στην όπερα αυτήν, είναι το λευκό και κόκκινο πρόσωπο. Αυτό γίνεται με τη κύρια εφαρμογή μια λευκής βάσης και του κόκκινου χρώματος γύρω από τα μάτια μέχρι το σημείο που σβήνει κάτω από τα μάγουλα. Τα φρύδια είναι έντονα σε μαύρη απόχρωση και συνήθως το μέγεθος τους επιμηκύνεται. Συνήθως οι γυναικείοι ρόλοι έχουν πιο λεπτά φρύδια από αυτά των ανδρικών ρόλων. Γύρω από τα μάτια εφαρμόζεται μακιγιάζ με μαύρες αποχρώσεις και τα χείλη συμπληρώνονται με ένα έντονο κόκκινο χρώμα.

Οι ηθοποιοί υπόκεινται μια προσωρινή μορφή λήφτινγκ κρατώντας το δέρμα του προσώπου τους τεντωμένο με μια κορδέλα στο πίσω μέρος του κεφαλιού τους. Αυτή η τεχνική σηκώνει τις γωνίες των ματιών τους.

Κάθε ρόλος έχει το δικό του στυλ μακιγιάζ. Ένας κλόουν της παράστασης έχει μια μεγάλη λευκή κηλίδα στη μέση του προσώπου του, ένας χαρακτήρας άρρωστος έχει ένα κύριο χαρακτηριστικό: μια λεπτή κόκκινη γραμμή η οποία δείχνει προς τα πάνω ανάμεσα στα φρύδια του. Ένα ζωγραφισμένο σχηματισμένο βέλος το οποίο ξεθωριάζει κοντά στο μέτωπο, ανάμεσα στα φρύδια φανερώνει έναν χαρακτήρα επιθετικό και απογοητευμένο.

Κάθε χαρακτήρας έχει τα δικά του ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τα οποία αποτυπώνονται στο πρόσωπο του με τη τέχνη του μακιγιάζ σε συμβολικές μορφές και χρώματα.

Εικόνα 7.1: Ηθοποιός με ολοκληρωμένο μακιγιάζ στην Καντωνέζικη Όπερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΣΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΕΖΙΚΗΣ ΟΠΕΡΑΣ

Όπως προαναφέρθηκε η κινέζικη όπερα ωρίμασε τον 13^ο αιώνα κατά τη διάρκεια της Σονγκδυναστείας. Πρόκειται για θεατρικές παραστάσεις οι οποίες αποτελούν κράμα διάφορων μορφών τέχνης όπως η υποκριτική και το τραγούδι. Πλέον, κατά τη διάρκεια του 21^{ου} αιώνα δεν είναι τόσο συχνή και ορατή η εμφάνιση της, εκτός από την επίσημη Κινέζικη Όπερα και του διαστήματος του σεληνιακού 7^{ου} μήνα του Κινέζικου Ghost Festival της Ασίας, το οποίο είναι μια μορφή διασκέδασης του πνεύματος.

Παρακάτω παρατίθεται φωτογραφικό υλικό των παρασκηνίων της Κινέζικης Όπερας.

Εικόνα 8.1: Κινέζες ηθοποιοί όπερας στα παρασκήνια στην περιοχή GeorgeTown, Penang.

Εικόνα 8.2: Ηθοποιοί-εκτελεστές της Κινέζικης Όπερας εφαρμόζουν τη τέχνη του μακιγιάζ στο πρόσωπο τους και προετοιμάζεται για τη παράσταση.

Εικόνα 8.3: Ηθοποιός μέσω της τέχνης του μακιγιάζ τονίζει το μαύρο σχήμα των φρυδιών του και προετοιμάζεται για τη παράσταση.

Εικόνα 8.4: Ηθοποιοί ξεκουράζονται στα παρασκήνια, αφού έχουν προετοιμαστεί πλήρως και το μακιγιάζ τους έχει ολοκληρωθεί, περιμένοντας την σειρά τους να πατήσουν το σανίδι της σκηνής και να εκτελέσουν τον ρόλο τους.

Εικόνα 8.5: Ηθοποιός είναι πλήρως προετοιμασμένος να βγει στη σκηνή και βρίσκεται σε κατάσταση αναμονής μέχρι να έρθει η σειρά του δικού του ρόλου στη πλοκή της παράστασης

Εικόνα 8.6: Ένας ηθοποιός όπερας μιλά στον συνεργάτη του ο οποίος εφαρμόζει την τέχνη του μακιγιάζ στο πρόσωπο του και προετοιμάζεται για τη παράσταση.

Εικόνα 8.7: Ηθοποιοί εφαρμόζουν μακιγιάζ στο πρόσωπο τους προετοιμάζοντας την εμφάνιση τους για τη παράσταση.

Εικόνα 8.8: Το είδωλο μιας ηθοποιού στο καθρέφτη, πλήρως προετοιμασμένη για τη παράσταση.

Εικόνα 8.9: Ηθοποιοί εκτελούν τον ρόλο τους κατά τη διάρκεια της παράστασης Όπερας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΕΖΙΚΗΣ ΜΑΣΚΑΣ

Η Κίνα έχει μια πλούσια πολιτιστική ιστορία και οι μάσκες έχουν διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο στην κινέζικη παράδοση εδώ και χιλιάδες χρόνια. Οι κινέζικες μάσκες ανάλογα με τη λειτουργία τους χωρίζονται σε διάφορες κατηγορίες όπως μάσκες μάγων, μάσκες του Θιβέτ, σαμανικές μάσκες και θεατρικές. Σήμερα οι μάσκες συνεχίζουν να έχουν τεράστια καλλιτεχνική και ψυχαγωγική αξία. Είναι πλέον περιζήτητες σε όλο τον κόσμο.

Οι πρώτες κινέζικες μάσκες δημιουργήθηκαν περίπου 3.500 χρόνια ως μέρος της θρησκείας και συγκεκριμένα του σαμανισμού. Έχουν διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο σε πολλές τελετές θρησκευτικού χαρακτήρα. Επίσης συναντώνται στα δρώμενα του χορού και της όπερας στη χώρα της Κίνας όπως και προαναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο πως ήταν από τις κύριες εφαρμογές του μακιγιάζ της όπερας του Πεκίνου. Οι κινέζικες μάσκες είναι είτε κατασκευασμένες από ξύλο και φοριούνται στο πρόσωπο είτε ζωγραφισμένες πάνω στα πρόσωπα. Σήμερα συνεχίζουν να χρησιμοποιούνται σε θρησκευτικές τελετές, σε γεγονότα κοινωνικού χαρακτήρα όπως γάμοι και κηδείες και σε πολιτιστικές εκδηλώσεις παγκοσμίου εύρους.

Τα χρώματα που εμφανίζονται στις μάσκες έχουν το καθένα τη δική του συμβολική αξία. Το κόκκινο χρησιμοποιείται για να δηλώσει ευημερία, πίστη, θάρρος και ηρωισμό. Επίσης αντιπροσωπεύει την εξυπνάδα και τη γενναιότητα. Το μωβ πολλές φορές χρησιμοποιείται ως υποκατάστατο του κόκκινου χρώματος. Το μωβ δηλώνει τη δικαιοσύνη και την εκλέπτυνση.

Το μαύρο σημαίνει πως ο χαρακτήρας που αντιπροσωπεύει είναι ουδέτερος. Επίσης αντιπροσωπεύει την αμεροληψία και την ακεραιότητα. Το μπλε επίσης δείχνει ουδετερότητα, όπως το μαύρο, και επίσης δηλώνει πείσμα, οξύνοια και αγριότητα. Το πράσινο χρώμα αντιπροσωπεύει ένα βίαιο χαρακτήρα, παρορμητικό, χωρίς αυτοσυγκράτηση. Το λευκό χρώμα στις μάσκες δηλώνει έναν χαρακτήρα κακό και υποκριτή. Τέλος, τα χρυσά και ασημί χρώματα των масκών, δείχνουν έναν χαρακτήρα θεού, δαίμονα ή ένα πνεύμα, συνοδευόμενα με μια αίσθηση μυστηρίου.

Εικόνα 9.1: Διάφορες μορφές κινέζικης μάσκας.

9.1 Κατηγορίες μάσκας

9.1.1 Μάσκες μάγων

Οι μάσκες μάγων από τις επαρχίες Yunnan και Guizhou χρησιμοποιήθηκαν είτε για να καλωσορίσουν τον θεό της τύχης είτε για να απαλύνουν την ψυχή ενός νεκρού. Κατασκευάζονταν είτε από ξύλο είτε αποδίδουν την εμφάνιση τους στη τεχνική της ζωγραφικής προσώπου-facepainting.

9.1.2 Μάσκες εξορκισμού

Περίπου χίλια χρόνια πριν, στις κεντρικές πεδιάδες της Κίνας, χρησιμοποιούνταν μάσκες από τον λαό είτε για εξορκισμό είτε για να διώξουν μακριά τα κακόβουλα πνεύματα. Οι μάσκες αυτές επίσης υπήρχαν για να γιορτάσουν την γέννηση ενός παιδιού και για να κρατήσουν ασφαλή τα σπίτια με το να τρομάζουν τα κακά πνεύματα. Αποτελούν μια μοναδική χειροτεχνία και τα κύρια υλικά κατασκευής τους ήταν το ξύλο και οι ρίζες δέντρων.

9.1.3 Μάσκες θεατρικών παραστάσεων

Στις κινέζικες θεατρικές παραγωγές και όπερες οι μάσκες ζωγραφίζονται στο πρόσωπο των ηθοποιών. Είναι βασικό στοιχείο της κάθε παράστασης, όπως ήδη προαναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο και αποτελούν βασικά στοιχεία στον τομέα του μακιγιάζ προσώπου. Τοιχογραφίες σε τάφους από την περίοδο των Song και Yuan δυναστειών αναπαριστούν πρόσωπα μακιγιαρισμένα και ζωγραφισμένα. Η ζωγραφική προσώπου τελειοποιήθηκε κατά τη Ming δυναστεία όταν το κάθε χρώμα της ζωγραφικής προσώπου άρχισε να αντιπροσωπεύει χαρακτηριστικά προσωπικότητας του ατόμου, όπως συνέβαινε στα ζωγραφισμένα πρόσωπα σε μια θεατρική παράσταση όπερας όπως προαναφέρθηκε.

9.1.4 Xiandong Nuo μάσκα

Αυτή η μάσκα εμφανίστηκε για πρώτη φορά στην επαρχία Χουνάν και αργότερα εξαπλώθηκε στη περιοχή Xiangdong. Κύριο υλικό από το οποίο και δημιουργείται είναι το ξύλο καμφοράς. Είναι ένα ουσιαστικό μέρος του πολιτισμού Nuo, που χρησιμοποιείται ειδικά για τελετές, χορό και όπερα. Αντιπροσωπεύει την υψηλή ποιότητα των κινέζικων έργων τέχνης με πλούσια ζωγραφική και φωτεινά χρώματα που καθορίζουν τα χαρακτηριστικά των θεών. Ανάλογα με τον τεχνίτη που τις δημιουργεί, οι μάσκες μπορεί να έχουν υπερβολικά έντονες γραμμές για μια πιο ρεαλιστική εμφάνιση και μπορεί ακόμα να απεικονίζει ανδρικά χαρακτηριστικά, όπως η αγριότητα, η δύναμη, η αλαζονεία, η ηρεμία και η φιλικότητα.

Εικόνα 9.2: Δείγμα μάσκας Nuo.

9.1.5.α Μάσκες πρωτοχρονιάς

Οι συναρπαστικές γιορτές για το νέο έτος που διαδραματίζονται στην Κίνα διαρκούν για αρκετές μέρες. Η πρωτοχρονιά στη Κίνα είναι άμεσα συνδεδεμένη με τις πεποιθήσεις των θεών, τα πνεύματα των προγόνων, τα θρυλικά όντα, το καλό και το κακό, με τους νεκρούς, τα ζωικά πνεύματα και άλλα όντα υπερφυσικά. Οι μάσκες πρωτοχρονιάς που αντιπροσωπεύουν τόσο ισχυρούς χαρακτήρες κατέχουν πρωταγωνιστικό ρόλο κατά τη διάρκεια τελετουργιών κατά τον ερχομό του νέου έτους.

Επίσης, απεικονίζουν τα συναισθήματα χαράς και ευθυμίας που συνδέονται άμεσα με το πρωτοχρονιάτικο φεστιβάλ. Οι πρωτοχρονιάτικες μάσκες είναι πλούσιες σε χρώματα και αποδίδουν άμεσα και εμφανέστατα το πνεύμα αυτής της μαγικής γιορτής στη Κίνα.

Κατασκευάζονται από ύφασμα, χαρτί, γρασίδι, μέταλλο, κέλυφος, σκαλιστές πέτρες και ξύλο. Είναι ζωγραφισμένες με εντυπωσιακά σχέδια και ζωντανά χρώματα και οι περισσότερες εμφανίζουν ρεαλιστικές απεικονίσεις με μορφές ανθρώπων, λιονταριού και δράκου. Το χρώμα που υπερισχύει στις πρωτοχρονιάτικες μάσκες είναι το κόκκινο το οποίο θεωρείται και αντανάκλαση της τύχης για τους Κινέζους.

Εικόνα 9.3: Απεικονίζεται η χρήση μάσκας πρωτοχρονιάς στις πολύχρωμες και συναρπαστικές γιορτές της Κίνας για το νέο έτος.

9.1.5.β Μάσκες πρωτοχρονιάς, μάσκα δράκου

Ο δράκος κατέχει ιδιαίτερη σημασία στο φεστιβάλ της πρωτοχρονιάς και είναι σύμβολο καλοτυχίας ειδικά για την καλλιέργεια και τη συγκομιδή. Συγκεκριμένα στις γιορτές της πρωτοχρονιάς σηματοδοτεί την έναρξη της ακμής της γεωργίας στη Κίνα. Η μάσκα δράκου αποτελεί βασικό σύμβολο της τύχης και της ευημερίας για το νέο έτος και συναντάται στις παρελάσεις της πρωτοχρονιάς. Ανήκει στην πολιτισμική κληρονομιά της Κίνας. Συγκεκριμένα στις παρελάσεις, είναι περίπλοκες, ζωγραφισμένες με ζωνρά χρώματα όπως το χρυσό, το κόκκινο και το μπλε. Οι μάσκες συνήθως είναι διακοσμημένες με γούνα και φτερά και συναντώνται κυρίως σε έντονες κόκκινες αποχρώσεις. Μια παραδοσιακή μάσκα δράκου έχει στρογγυλό στόμα και το σαγόνι τους είναι μεγάλο και ευρύ και ο επικεφαλής της παρέλασης είτε τη φοράει είτε τη κρατά πάνω από το κεφάλι του.

Εικόνα 9.4: Χαρακτηριστική κινέζικη μάσκα δράκου.

Με το πέρασμα των χρόνων, έχει χάσει τη συμβολικότητά της ευημερίας που συνδέεται με την γεωργία αλλά εξακολουθεί να είναι ένα σημαντικό σύμβολο για τη κινέζικη κοινωνία.

Οι μάσκες της πρωτοχρονιάς ανήκουν στις καλύτερες δημιουργίες παγκοσμίως. Οι αυθεντικές και τα αντίγραφα τους προβάλλονται σε πολλά μουσεία και εκθέσεις τέχνης σε όλο τον κόσμο. Επίσης είναι περιζήτητες από συλλέκτες τέχνης και χρησιμοποιούνται και σαν κρεμαστά διακοσμητικά στα κινέζικα σπίτια.

9.2.1 Η τέχνη της αλλαγής μασκών και προσώπων

Bian Lian ονομάζεται η τέχνη της αλλαγής μασκών και πρωτοεμφανίστηκε στην όπερα Sichuan, η οποία είναι μία από τις παλαιότερες τοπικές όπερες της Κίνας και ιδιαίτερα δημοφιλής στην επαρχία Σιτσουάν. Θεωρείται ως παραστατική τέχνη και λίγοι δάσκαλοι όπερας μπορούν να την εφαρμόσουν.

Κατά τη διάρκεια μιας παράστασης όπερας, όταν οι ηθοποιοί στρέφουν τα κεφάλια τους στις διάφορες φιγούρες τους, αλλάζουν τη μάσκα τους σε πραγματικά γρήγορο διάστημα με ταχείες κινήσεις. Για παράδειγμα, πρώτη φορά χρησιμοποιήθηκε σε μια παράσταση της οποίας ο ήρωας έκλεψε από τους πλούσιους για να βοηθήσει τους φτωχούς. Όταν συνελήφθη από τις αξιωματικούς, άλλαξε το μακιγιάζ του προσώπου του για να τους προβληματίσει με αποτέλεσμα να διαφύγει.

Στην αρχή, η εφαρμογή αυτής της τέχνης, ήταν πολύ πιο απλή σε σύγκριση με σήμερα. Οι ερμηνευτές έβαζαν λάδι στο πρόσωπό τους και εφάρμοζαν πάνω σε αυτό μια πολύχρωμα πούδρα σε μορφή σκόνης από ένα δοχείο που τοποθετείται σε μια κρυφή γωνία πάνω στη σκηνή. Όταν αυτή η πούδρα τοποθετείται στο πρόσωπο, απορροφάται από αυτό. Σε αυτές τις επαγγελματικές παραστάσεις κανείς δε γνώριζε πως οι ηθοποιοί εφάρμοζαν αυτήν την φοβερή τέχνη μακιγιάζ σε λιγότερο από μερικά δευτερόλεπτα. Μια άλλη εφαρμογή αυτής της τέχνης πραγματοποιείται με το να έχουν οι ερμηνευτές στα χέρια τους τη χρωματισμένη πούδρα και να την τοποθετούν στο πρόσωπο τους σε συνδυασμό με λάδι.

Εικόνα 9.5: Φιγούρα ηθοποιού, ειδικός στη τέχνη Bian Lian.

Η επιτυχία της τέχνης αυτής και η απόδοση της οφείλονται στις γρήγορες κινήσεις, με το να σκίζεις ο καλλιτέχνης τη μάσκα ή να την τρίβει ή απλά να την αφαιρεί για να αποκαλύψει την επόμενη. Ο ίδιος πολλές φορές ετοιμάζει πολλές ειδικές μάσκες από γάζα και άλλα ελαστικά υλικά, οι οποίες είναι ειδικά ζωγραφισμένες σε διαφορετικά σχέδια και αποχρώσεις και συναρμολογούνται με ένα ειδικό διάφανο νήμα και επικολλούνται πάνω στο πρόσωπο του ερμηνευτή. Οι ειδικές αυτές μάσκες Bian Lian κατασκευάζονται στο κατάλληλο μέγεθος για να εφαρμόζει σωστά στο πρόσωπο του ερμηνευτή και να είναι όσο το δυνατόν περισσότερο εφαρμοσμένες πάνω στο δέρμα του.

Στην αρχαιότητα, οι εκτελεστές αυτής της τέχνης άλλαζαν μερικά πρόσωπα κατά τη διάρκεια μιας παράστασης. Το 1994, μπορούσαν να αλλάξουν έως και 4 πρόσωπα σε μία επίδειξη. Μέχρι και το 1998, ο αριθμός της αλλαγής των προσώπων είχε ανέλθει σε οκτώ και σήμερα έχει αυξηθεί ακόμη περισσότερο, στα 18, συμπεριλαμβανομένων ακόμη και προσώπων στο πίσω μέρος του κεφαλιού.

Εικόνα 9.6: Κοντινή λήψη προσώπου ηθοποιού, ο οποίος εκτελεί τη τέχνη Bian Lian.

Μέχρι και σήμερα, η τέχνη BianLian εξακολουθεί να είναι μια σφραγισμένη ικανότητα των θεατρικών παραστάσεων ακόμη και καλά φυλαγμένη από την ίδια την κινέζικη κυβέρνηση. Θεωρείται ως εθνικό μυστικό. Ακόμη και μέσα σε έναν θίασο όπερας μόνο το άτομο που ειδικεύεται στο ρόλο της αλλαγής προσώπων και μασκών γνωρίζει τη πραγματική λειτουργία αυτής της τέχνης της παράστασης.

Εικόνα 9.7: Χαρακτήρες ειδικοί στη τέχνη αλλαγής μασκών.

9.2.2 Τύποι μασκών – face painting της τέχνης αλλαγής προσώπου

9.2.2.1 Wiping mask

Στον τύπο αυτόν ο ηθοποιός εφαρμόζει καλλυντικά με έντονα χρώματα σε μια συγκεκριμένη περιοχή του προσώπου του. Εάν πρόκειται να αλλάξει όλο το πρόσωπο το καλλυντικό προϊόν εφαρμόζεται μόνο στο μέτωπο και στα φρύδια. Αντίθετα εάν πρόκειται να αλλάξει μονάχα το κάτω μισό του προσώπου το χρώμα των καλλυντικών εφαρμόζεται μόνο στα μάγουλα ή στη μύτη του.

9.2.2.1 Blowing mask

Η μάσκα αυτή η οποία δημιουργείται με ζωγραφική προσώπου, επίσης, χρησιμοποιεί καλλυντικά σε σκόνη σε ασημί και χρυσές αποχρώσεις. Κατά τη διάρκεια μιας παράστασης πάνω στη σκηνή τοποθετείται ένα μικρό κουτί το οποίο ο ηθοποιός το πλησιάζει και το χτυπά με αποτέλεσμα η καλλυντική σκόνη να εκτιναχθεί και να κολλήσει στο πρόσωπο του. Το μυστικό της επιτυχίας είναι να κλείσει τα μάτια και το στόμα του ο ηθοποιός και να κρατήσει την αναπνοή του έως ότου ολοκληρωθεί η μεταμόρφωση του.

9.2.2.3 Pulling mask

Αυτή η μορφή είναι και η πιο περίπλοκη. Οι μάσκες δημιουργούνται από κομμάτια υφάσματος Damask, κομμένα σωστά και ζωγραφισμένα και κρέμονται από μια

μεταξωτή κλωστή.Επικολλώνται στο πρόσωπο ελαφρά ένα προς ένα. Η μεταξωτή κλωστή της συγκεκριμένης τεχνητής μάσκας στερεώνεται σε ένα εσωτερικό τμήμα της φορεσιάς. Κατά τη διάρκεια εξέλιξης του έργου,ο ηθοποιός με μια κίνηση απομακρύνει με τρόπο μαγικό τα κομμάτια της μάσκας ένα προς ένα ολοκληρώνοντας έτσι την εντυπωσιακή μεταμόρφωση του.

Εικόνα 9.8: Χαρακτήρας ειδικός στη τέχνη αλλαγής προσώπων – μασκών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο

Η ΚΙΝΕΖΙΚΗ ΟΠΕΡΑ ΝΥΟ

10.1 Κύρια χαρακτηριστικά

Η Νυο όπερα/δράμα είναι μία από τις πιο δημοφιλείς λαϊκές όπερες στη χώρα της Κίνας. Κύρια χαρακτηριστικά της είναι οι μοναδικές μάσκες, τα εντυπωσιακά φορέματα και στολίδια, η παράξενη γλώσσα που χρησιμοποιείται στις παραστάσεις και οι μυστηριώδεις σκηνές. Η όπερα Νυο θεωρείται ως ένα τμήμα της άυλης κληρονομιάς της Κίνας αποτελώντας μια θρησκευτική παράσταση συνυφασμένη με τη κουλτούρα της Νυοισμ, ένα είδος κινέζικες λαϊκής θρησκείας.

Ο σκοπός της όπερας αυτής είναι να απομακρύνει τους δαίμονες, τις ασθένειες, τις κακές επιρροές και να αναφέρει τις ευλογίες των θεούς. Το τραγούδι και ο χορός περιλαμβάνονται στο είδος της όπερας αυτής και οι ερμηνευτές της φορούν κοστούμια και μάσκες.

Η Νυο όπερα είναι ένα άμεσο εκφραστικό μέσο του Νυοπολιτισμού. Ποικίλλει σημαντικά από περιοχή σε περιοχή καθώς η τοπική κουλτούρα και τα έθιμα της κάθε περιοχής ασκούν μεγάλη επιρροή στη μορφή, τις μάσκες και τα κοστούμια της όπερας αυτής. Κατηγοριοποιείται σε: Guizhou, Jiangxi, Anhui και Yunnan. Το μοναδικό σύμβολο της συγκεκριμένης όπερας είναι οι μάσκες οι οποίες θεωρούνται θησαυρός της κινέζικης λαϊκής τέχνης.

Το ρεπερτόριο της είναι αξιοσημείωτο και ποικίλλει από περιοχή σε περιοχή. Οι όπερες Νυο συνήθως βασίζουν την πλοκή τους σε γνωστά κινέζικα ιστορικά γεγονότα ή σε γνωστές λαϊκές ιστορίες μερικά των οποίων είναι το: ‘Ειδύλλιο των Τριών Βασιλείων’ και το ‘Ταξίδι στη Δύση’.

Κατά τη διάρκεια της δυναστείας Zhou (11^{ος} αιώνας-256 π.Χ.) αυτή η μορφή τέχνης ήταν πολύ δημοφιλής στις περιοχές του ποταμού Yangtze, του Κίτρινου ποταμού και Nenjiang. Ωστόσο η δημοτικότητα της όπερας εξασθένησε με το πέρασμα του χρόνου στις περιοχές που προαναφέρθηκαν. Σήμερα παραμένει δημοφιλής στις αγροτικές περιοχές της νοτιοδυτικής Κίνας και σε διάφορες επαρχίες. Είναι, επίσης, ιδιαίτερα δημοφιλής στις περιοχές οι οποίες κατοικούν οι μειονότητες του πληθυσμού.

10.2 Μάσκες της Nuo όπερας

Το κύριο χαρακτηριστικό της όπερας αυτής είναι πως οι ηθοποιοί της παράστασης φορούν μάσκες. Οι διαφορετικοί ρόλοι που απαρτίζουν την πλοκή του δράματος απαιτούν και διαφορετικές μάσκες οι οποίες φανερώνουν και τα χαρακτηριστικά του χαρακτήρα τους. Αυτό γίνεται διότι τα χαρακτηριστικά και οι διακοσμήσεις του κάθε προσώπου είναι διαφορετική σε κάθε χαρακτήρα που υποδύεται.

Οι μάσκες της συγκεκριμένης όπερας χαρακτηρίζονται από υψηλή αισθητική. Η τέχνη, τα επιλεγμένα υλικά και χρώματα και ωστόσο οι εφαρμογές των μασκών αυτών ποικίλουν με βάση τη περιοχή, τις πληθυσμιακές ομάδες, το πολιτισμό και τα ενδιαφέροντα στην αισθητική. Αυτή η ιδιαιτερότητα είναι που δίνει την ομορφιά και τη μοναδικότητα στις μάσκες αυτές.

Κατασκευάζονται κυρίως από ξύλο λεύκας και ιτιάς. Το ξύλο της λεύκας είναι ελαφρύ και λιγότερο επιρρεπείς σε ρωγμές και σπασίματα, ενώ το ξύλο ιτιάς θεωρείται ευρέως πως έχει την δύναμη να αποκρούει το κακό.

Ο αριθμός των μασκών που χρησιμοποιείται σε μια παράσταση της όπερας αυτής κυμαίνεται από μερικές δεκάδες έως και διακόσιες. Πέντε είναι τα είδη μασκών που χρησιμοποιούνται στο Nuo δράμα και έχουν τις παρακάτω μορφές:

- Στρατιωτικός
- Στρατιωτικός διοικητής
- Ηλικιωμένος
- Νέος
- Γυναίκα

Κάθε μάσκα Nuo έχει ένα σταθερό όνομα το οποίο αντιπροσωπεύει έναν συγκεκριμένο ρόλο και έχει υπό τη κατοχή του θρυλικές ιστορίες που εξιστορούν την προέλευση της. Στο Guizhou, μια επαρχία της χώρας με το μεγαλύτερο ρεπερτόριο δράματος Nuo, έχει τουλάχιστον 24 μάσκες που απαιτούνται για να εκτελεστεί ένα ολόκληρο κομμάτι του έργου.

Οι μάσκες μπορούν να εμφανιστούν με το χαρακτηριστικό της γενναιότητας, της σκληράδας, του πολέμου, της καλοσύνης και της ευγένειας και οι διάφορες μορφές στις οποίες συναντώνται αντιπροσωπεύουν και διαφορετικά στοιχεία προσωπικότητας. Για παράδειγμα, δεδομένου ότι στο συγκεκριμένο είδος δράματος, η ευθύνη των γενναίων θεών είναι να εκπέμπουν στο ακροατήριο το δέος και την ικανότητα να απομακρύνουν και να διαλύουν φαντάσματα και δαίμονες, οι μάσκες που φορούν οι ρόλοι αυτοί εμφανίζονται με κέρατα, μεγάλακοφτερά και τρομακτικά δόντια και πολύ άγρια όψη.

Οι μάσκες Nuo, είναι προικισμένες με τεράστια θρησκευτική και πολιτιστική σημασία και τις περιβάλλει ένα μυστήριο. Οι άνθρωποι στους Nuo πολιτισμικούς κύκλους θεωρούν τις μάσκες σύμβολα και φορείς των θεών.

Εικόνα 10.1: Χαρακτήρας της Όπερας Nuo.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11^ο

ΘΗΒΕΤΙΑΝΕΣ ΜΑΣΚΕΣ

Οι μάσκες αυτές έχουν προσελκύσει πολύ την προσοχή στην σύγχρονη εποχή, τόσο για την απλή αλλά και κραυγαλέα τους ομορφιά και αποδεικνύουν κάθε φορά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά την περιφερειακής θιβητιανής κουλτούρας και ευρύτερα της κινέζικης.

11.1 Βήματα κατασκευής

Συναντώνται σε διάφορους τύπους και οι περισσότερες είναι κατασκευασμένες από ύφασμα, κόμμι και αλεύρι. Σύμφωνα με τις μεθόδους παραγωγής τους μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο τύπους: **σκληρές** μάσκες και **μαλακές**. Στη πρώτη κατηγορία χρησιμοποιούνται καλούπια από πηλό, τα οποία αφού κατασκευαστούν αφήνονται εκτεθειμένα για να στεγνώσουν με τον αέρα. Ακολουθεί η μίξη της πάστας με το κόμμι και με τη προσθήκη του αλευριού στην επιφάνεια αυτού του μίγματος. Τα καλούπια, στην συνέχεια, τυλίγονται με ένα κομμάτι καθαρό πανί, επί του οποίου ένα μίγμα πριονιδίου είναι ενωμένο με το υπόλοιπο υλικό και τοποθετείται κατά μέρος έως ότου ξεραθούν και στεγνώσουν από τον αέρα. Το τελευταίο βήμα είναι η διακόσμηση τους με χρωματιστά βερνίκια και σχέδια ζωγραφιστά. Τα δόντια της μάσκας δημιουργούνται με μαργαριτάρια ή κοχύλια. Οι μάσκες αυτές είναι εξαιρετικά όμορφες και εντυπωσιακές.

11.2 Κατηγορίες

Οι **σκληρές** μάσκες χρησιμοποιούνται σε θρησκευτικούς χορούς που ονομάζονται νChams και σε μοναστήρια με αποτέλεσμα οι διαδικασίες της κατασκευής τους να είναι ιδιαίτερα αυστηρές. Οι Vchams είναι θρησκευτικοί χοροί, όπως προαναφέρθηκε, που εκτελούνται ως ένα σημαντικό θρησκευτικό τελετουργικό στα μοναστήρια. Τα μεγάλα μοναστήρια ασκούν μεγαλύτερη πίεση στην επιλογή των υλικών με τα οποία θα παραχθούν και στην χρήση τους. Στα μικρότερα ιδρύματα οι μάσκες που κατασκευάζονται είναι απλούστερες. Στα περισσότερα μοναστήρια του Θιβέτ, υπάρχουν ειδικοί μοναχοί-τεχνίτες οι οποίοι διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις παραγωγής των συγκεκριμένων μασκών.

Οι **μαλακές** μάσκες χωρίζονται σε σκληρής ποιότητας και σε μαλακής. Οι πρώτες, έχουν ως πρώτη ύλη το ξύλο ή το χαρτόνι και στη συνέχεια επικολλάται ύφασμα και δέρμα ζώου. Οι δεύτερες αρχικά κατασκευάζονταν μονάχα από δέρμα ή γούνα ζώου αλλά σήμερα συμπεριλαμβάνονται στα προαναφερθέντα υλικά και το ύφασμα, το χαρτί και το μετάξι. Η μέθοδος παραγωγής τους είναι πολύ απλή, μόνο με τη δημιουργία τρύπας στο σημείο των ματιών και του στόματος. Αυτό το είδος κυρίως συναντάται στη λαϊκή όπερα, στο τραγούδι και τις χορευτικές παραστάσεις. Είναι απλές με μια ισχυρή επιρροή της λαϊκής τέχνης του Θιβέτ και τα χαρακτηριστικά της πρωτόγονης τέχνης μασκών.

11.3 Ταξινόμηση

Όσον αφορά τις λειτουργίες τους διακρίνονται σε **θηρησκευτικές** και **λαϊκές**. Οι **θηρησκευτικές** χρησιμοποιούνται σε φεστιβάλ χορού. Στον θρησκευτικό τύπο συμπεριλαμβάνονται οι σκληρές μάσκες τριών διαστάσεων ή οι ημί-τρισεπίστατες, οι οποίες θεωρούνται ως μια μορφή της γλυπτικής. Οι πιστοί βουδιστές πιστεύουν πως αυτές συμβολίζουν θεούς και πνεύματα, και με αφορμή αυτή την πεποίθηση τους τονίζεται ιδιαίτερα η επισημότητα και η σταθερότητα που πρέπει να τις χαρακτηρίζει. Χρησιμοποιούνται όπως προαναφέρθηκε στους vChams τελετουργικούς χορούς, που προαναφέρθηκαν σε προηγούμενη παράγραφο. Επίσης κρεμιούνται και κατοχυρώνονται σε μοναστήρια, στα οποία συνήθως γίνονται και θησαυρός τους.

Οι **λαϊκές** μάσκες εδρεύουν στο χώρο του λαϊκού τραγουδιού, στην όπερα και στις χορευτικές παραστάσεις. Στην Θιβετιανή όπερα πρωταγωνιστούν οι λευκές, μπλε και κίτρινες μάσκες ενώ σε επιδείξεις χορού – τραγουδιού υπερισχύουν οι μάσκες βούβαλου. Οι λαϊκές μάσκες αντιστέκονται στον περιορισμό και στην συντηρητική διάθεση των θρησκευτικών μασκών, στον αντίποδα. Η κατασκευή τους είναι ελεύθερη χωρίς περιορισμούς και αποτελούν σημαντικό στοιχείο των Θιβετιανών τεχνών. Έχουν απορροφήσει τα ήθη και έθιμα του Θιβέτ και εκφράζουν τον χαρακτήρα του λαού του.

11.4 Θεματική διάκριση

- ❖ Μάσκες δαίμονες: έχουν κυρίως τη μορφή ενός δαίμονα με εννιά κεφάλια, έχουν μορφή του θεού του βουνού, της θάλασσας, του Θεού Δράκου.

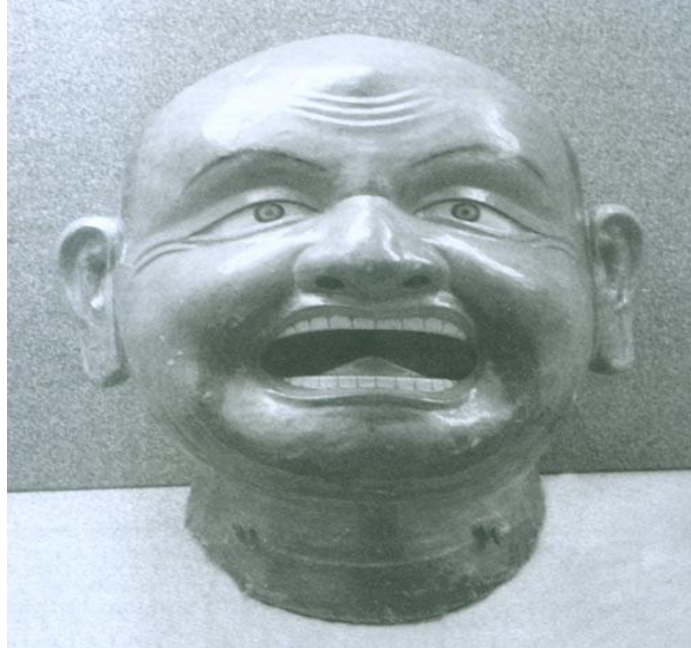
Εικόνα 11.1: Μάσκα του τοπικού θεού του χοριού Nyangra

- ❖ Μάσκες ζώων: κυρίως συναντώνται με τη μορφή βουβαλιών, αλόγων, κουνελιών, φιδιών, πιθήκων, λιονταριών, με τη μορφή μιας τίγρης, λύκου, σκύλου, λεοπάρδαλης, ελέφαντα, γερακιού, ελαφιού και αλεπούς.

Εικόνα 11.2: Θιβετιανές μάσκες με φιγούρες ζώων.

- ❖ Μάσκες με ανθρώπινες μορφές: μάγισσα, ερημίτης, θηλυκός δαίμονας, βοσκός, ηλικιωμένος άνδρας και χαρακτήρες Θιβετιανής όπερας.

Εικόνα 11.3: Θηβειανή μάσκα που απεικονίζει το πρόσωπο ερημίτη.

11.5 Ταξινόμηση με βάση το χρώμα τους

Οι μάσκες χρησιμοποιούνται κυρίως για να εκφράσουν τους στοιχεία του χαρακτήρα και της ψυχοσύνθεσης όπως ευτυχία, θυμό, θλίψη, χαρά, το καλό, το όμορφο και το άσχημο. Κατά τις πρώτες κατασκευές μάσκας, η διακόσμηση της γινόταν με τα φυσικά χρώματα του δέρματος και γούνας ζώων συμπεριλαμβανομένου και του λευκού χρώματος κυρίως. Προστέθηκε και το μαύρο, το κίτρινο, το μπλε και μίξεις χρωμάτων. Αυτός ο συνδυασμός χρωμάτων είναι και ο πρώτος που χρησιμοποιήθηκε.

- Κίτρινες μάσκες: αντιπροσωπεύουν έναν χαρακτήρα με βαθιά γνώση και διορατικότητα.
- Κόκκινες μάσκες: αντιπροσωπεύουν την ανδρεία, την ευφυΐα, την στρατηγική.
- Πράσινες μάσκες: δηλώνουν την αξία, την αρετή, τα επιτεύγματα, την ευφυΐα και την καλοσύνη.
- Ασπρόμαυρες μάσκες: οι μάσκες αυτές κάνουν έναν χαρακτήρα να μην εννοεί αυτά που λέει, να είναι ευμετάβλητος και αναξιόπιστος.
- Μαύρες μάσκες: αυτές υποδεικνύουν την σκληρότητα και την αγριότητα. Όλοι οι χαρακτήρες που είναι κακοί στην όπερα φορούν μαύρες μάσκες.
- Λευκές μάσκες: είναι φορείς ειρήνης, φιλίας και καλοτυχίας.
- Μπλε μάσκες: δηλώνουν την έλλειψη φόβου, την ύπαρξη ηρωισμού και ανδρείας και δικαιοσύνης.
- Μωβ μάσκες: δηλώνουν την ζήλεια και το μίσος.

Οι Θηβετιανές μάσκες είναι σύμβολο νοημοσύνης και δημιουργικότητας του λαού του Θιβέτ, είναι ευρέως διαδεδομένη τέχνη στην κοινωνία εδώ και πολλά χρόνια και είναι βαθιά αγαπητή από τους ανθρώπους. Οι μοναδικές τους λειτουργίες στις διάφορες θεατρικές και χορευτικές παραστάσεις, το ιδιόμορφο στυλ και σχήμα τους έχουν επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό το σκεπτικό του Θηβετιανού λαού και την αισθητική τους ευαισθητοποίηση. Η χρήση της μάσκας είναι διαφορετική από περιοχή σε περιοχή. Συνοπτικά, τις Θηβετιανές μάσκες τις χαρακτηρίζουν τα πλούσια θέματα, τα ασυνήθιστα σχήματα και η ευρεία χρήση χρωμάτων κάνοντας αυτές τις δημιουργίες μια υπέροχη καλλιτεχνική μορφή τέχνης που συμπεριλαμβάνεται στην εθνική τέχνη της Κίνας.

Εικόνα 11.4: Χαρακτηριστική Θηβετιανή μάσκα με έντονες αποχρώσεις του κίτρινου και του πορτοκαλί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12^ο

Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΣΩΜΑΤΟΣ - BODYPAINTING ΣΤΗ ΚΙΝΑ

12.1 Γενικά

Η ζωγραφική σώματος, είναι μια μορφή τέχνης η οποία ανήκει στο τομέα του μακιγιάζ και βασίζεται στο ανθρώπινο σώμα, στην ανατομία και τα χαρακτηριστικά του. Σε αυτήν ανήκει η ζωγραφική σώματος ή διαφορετικά το bodypainting, οι παραστάσεις ζωγραφικής σώματος, η ύπαρξη τρυπημάτων στο σώμα (σκουλαρίκια), η δερματοστιξία και ευρύτερα η δερματοστιξία σε ολόκληρο το σώμα. Η τέχνη της δερματοστιξίας πραγματοποιούνταν με το να δημιουργούν οι άνθρωποι κάποιων φυλών σχεδιασμένες κοπές στο δέρμα τους και με το να τρίβουν αυτές τις προκύπτουσες πληγές με μελάνη, στάχτη και άλλα υλικά. Μερικοί πολιτισμοί, επίσης, δημιουργούσαν τατουάζ απλά αγγίζοντας το μελάνι στο δέρμα με αιχμηρά αντικείμενα όπως ραβδιά ή οστά ζώων (τα οποία είχαν τη μορφή βελόνας) και στη σύγχρονη εποχή πλέον τα τατουάζ πραγματοποιούνται με βελόνες υψίστης εξέλιξης.

Σε αντίθεση με την δερματοστιξία-τατουάζ και με άλλες μορφές τέχνης σώματος, η ζωγραφική σώματος – body painting διαρκεί συνήθως ένα εικοσιτετράωρο. Το body painting είναι προσωρινό ή σε περίπτωση που πρόκειται να πραγματοποιηθεί με υλικά που διαρκούν περισσότερο, όπως η χέννα, τότε η διάρκεια τους κυμαίνεται έως και τις δύο εβδομάδες. Η τέχνη ζωγραφικής σώματος συναντιόνταν σε τελετουργίες διαφόρων εθνικοτήτων όπως στους Αφρικανούς, Αυστραλιανούς, Ινδούς, Κινέζους, Ιάπωνες.

Η ζωγραφική σώματος πραγματοποιούνταν με άργιλο, χέννα όπως προαναφέρθηκε και άλλες φυσικές χρωστικές ουσίες οι οποίες ήταν διαθέσιμες στους περισσότερους πολιτισμούς. Συχνά εφαρμόζονταν κατά τη διάρκεια τελετών, γεγονός που εξακολουθεί να επιβιώνει στην αρχαία του μορφή ανάμεσα στους ιθαγενείς της Αυστραλίας, της Νέας Ζηλανδίας, τα νησιά του Ειρηνικού, τμήματα της Αφρικής, της Ινδίας και τέλος της Ιαπωνίας. Σε αυτές τις τελετουργικές μορφές τέχνης εντοπίζεται η ζωγραφική σώματος, η δερματοστιξία τα τρυπήματα του δέρματος και η χέννα.

Οι μορφές αυτές της τέχνης σώματος σε αυτούς τους παλιούς πολιτισμούς είναι πολύ σημαντική. Είναι ένα τμήμα της κοινωνικής και πνευματικής τους ζωής και είναι ένα βασικό στοιχείο σε σημαντικές στιγμές τους **όπως:**

Ιεροτελεστία της μετάβασης: Οι ιεροτελεστίες της μετάβασης είναι τελετουργίες οι οποίες σχετίζονται με γεγονότα όπως η εφηβεία, η ενηλικίωση, ο γάμος και ο θάνατος.

Ενηλικίωση του παιδιού

Γάμος

Προετοιμασία για πόλεμο ή κινήγι

Γέννηση ενός παιδιού

Πνευματικές τελετουργίες

Θάνατος

Μπορεί, επίσης να δηλώνει και την **θέση του ατόμου σε μια συγκεκριμένη ομάδα** και να αντιπροσωπεύει τη **καταγωγή, την θέση, την εξουσία. Προστατεύει, επίσης, από της δυνάμεις του κακού, δηλώνει ανδρεία και ομορφιά** και τέλος μπορεί να είναι **σύμβολο γονιμότητας**.

12.2 Ειδικότερα στην Κίνα

Στην αρχαία Κίνα, κύρια μορφή ζωγραφικής σώματος ήταν η **δερματοστιξία** η οποία είχε κυρίως συσχετιστεί με εγκληματίες και ληστές κατά τη διάρκεια της Zhou δυναστείας (1045 π.Χ. έως το 256 π.Χ). Η εφαρμογή του κινέζικου τατουάζ με τον χαρακτήρα 囚 (Prisoner) ή και άλλων χαρακτήρων στο πρόσωπο καταδικασμένων και σκλάβων ήταν μια πρακτική η οποία συναντάται έως και τη τελευταία Qing δυναστεία (1644-1912 μ.Χ).

Η **δερματοστιξία** και τα τατουάζ, επίσης, συχνά αναφέρονται στη λαϊκή κινέζικη κουλτούρα. Η τέχνη της **δερματοστιξίας** έχει παρουσιαστεί σε μία από τις τέσσερις μεγαλύτερες κλασικές νουβέλες της κινέζικης λογοτεχνίας, γνωστή ως 'WaterMargin' στην οποία τουλάχιστον τρεις από τους κύριους χαρακτήρες, περιγράφονται και εκδηλώνεται η ύπαρξη τατουάζ σε σχεδόν όλο τους το σώμα.

Σήμερα πολλές ομάδες ανθρώπων έχουν ακόμα στη παράδοση τους τη **δερματοστιξία**. Τα τατουάζ των διαφορετικών πληθυσμιακών ομάδων φέρουν τα ιδιαίτερα διακριτικά τους χαρακτηριστικά και τους δικούς τους λαϊκούς θρύλους. Κύριο παράδειγμα, άνθρωποι της περιοχής Wu Yue οι οποίοι ζούσαν με κύρια ασχολία τους την αλιεία επιθυμούσαν να έχουν τατουάζ στο σώμα τους με τη μορφή δράκου, φιδιού ή ψαριού με αφορμή τη πίστη τους στον αρχαίο κινέζικο δράκο που τον θεωρούσαν θεό του νερού. Έτσι πίστευαν πως θα τους προστατεύει κατά τη διάρκεια του ψαρέματος.

Το τατουάζ είναι ένα σύμβολο που δηλώνει μυϊκή δύναμη και την ομορφιά της ομάδας Dai, τα οποία μέλη της συγκεκριμένα αρέσκονται να εφαρμόζουν την **δερματοστιξία** στα πόδια τους σε μορφή ψαριών η οποία εκδηλώνει ότι ζουν κοντά σε περιοχή με άφθονο νερό.

Εικόνα 12.1: Η δερματοστιξία σε πρόσωπα του κινέζικου λαού.

Τέλος, σύμφωνα με τα έθιμα, οι γυναίκες που απάρτιζαν τη Λι πληθυσμιακή ομάδα της Κίνας, εφάρμοζαν τη δερματοστιξία στο δέρμα τους με τη μορφή διάφορων μοτίβων, σε διαφορετικές θέσεις του σώματος τους, ανάλογα με την ηλικία τους. Το έθιμο αυτό προήλθε από της θρησκευτικές πεποιθήσεις των προγόνων και τη πίστη τους στο ότι δε θα μπορούσαν να δεχτούν μια γυναίκα στην οικογένεια τους, μετά τον θάνατό της εάν δεν είχε στο σώμα της τατουάζ. Επίσης, μια ακόμα πεποίθηση υποστήριζε πως οι γυναίκες χωρίς τατουάζ δε θεωρούνται ενήλικες και ικανές για γάμο.

Πρόσφατα και συγκεκριμένα το 2010, στο Shanghai 2010 World Expo (γκαλερί ανθρώπινης έμπνευσης και σκέψης), γυναίκες της Λι ομάδας, εκτέθηκαν δείχνοντας τη τέχνη της δερματοστιξίας στο σώμα τους και ίσως αποτελούν το τελευταίο ζωντανό παράδειγμα του πολιτισμού της Λι ομάδας. Βρίσκονται σε ηλικία 60, 70 και 80 ετών.

Εικόνα 12.2: Η κουλτούρα της δερματοστιξίας της Λι ομάδας, αποτυπωμένη στα άνω και κάτω άκρα ενός ανθρώπου.

Εικόνα 12.3: Η τέχνη της δερματοστιξίας της Λι ομάδας, εφαρμοσμένη στο πρόσωπο και τον λαιμό ηλικιωμένης γυναίκας.

12.3 Μετά το 1980

Πιο πρόσφατα και μετά τη δεκαετία του '80 η ζωγραφική σώματος, τα παρακλάδια της και γενικότερα η εφαρμογή μακιγιάζ στο σώμα γνώρισε την εξέλιξη και τις νέες μεθόδους εφαρμογής των καλλυντικών προϊόντων. Κύριοι τομείς διακρίνονται, πλέον, στον χώρο αυτόν και είναι η ανώτερη τέχνη ζωγραφικής σώματος, η ζωγραφική σώματος στο χώρο της μόδας και της διαφήμισης, τα ειδικά εφέ, το body painting με αερογράφο, οι διαγωνισμοί ζωγραφικής σώματος και τέλος οι παραστάσεις και τα shows.

12.4 Σήμερα το bodypainting στις παραστάσεις μόδας της Κίνας

Μία από τις γνωστότερες παραστάσεις body painting στη Κίνα κάνει την εμφάνιση της με τον τίτλο China Myth. Πρόσφατα οι επιδείξεις αυτού του φαντασμαγορικού γεγονότος πραγματοποιήθηκαν στο Διεθνές Συνεδριακό και Εκθεσιακό Κέντρο στο Wuhan, μια κεντρική επαρχία του κινέζικου Hubei στις 11 Νοεμβρίου του 2013.

Η παρουσίαση οργανώθηκε από την 61^η ετήσια σύνοδο του CIDESCO- του μεγαλύτερου στο κόσμο διεθνή συνεταιρισμό ομορφιάς και πάνω από 600 εμπειρογνώμονες από 36 χώρες έλαβαν μέρος στην σύνοδο.

Εικόνα 12.4: Μοντέλα της παράστασης εκθέτουν τη τέχνη του bodypainting που κοσμεί το σώμα τους.

Εικόνα 12.5: Μοντέλο της επίδειξης φέρει δράκο στο μπροστινό τμήμα του σώματός του, σε ματ κόκκινες, πορτοκαλί και κίτρινες αποχρώσεις σχεδιασμένο σε πράσινο φόντο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13^ο

ΤΟ ΚΙΝΕΖΙΚΟ ΜΑΚΙΓΙΑΖ ΣΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

Σύμφωνα με τον Κινέζικο λαό, η ομορφιά αποτυπώνεται στην εικόνα του χλωμού-λευκού χρώματος στο πρόσωπο, του έντονου τονισμού της μύτης και του στρογγυλεμένου σαγονιού.

Στη σύγχρονη εποχή, η κινέζικη βιομηχανία ομορφιάς ορίζει ως δημοφιλή προϊόντα τις Blemishκρέμες οι οποίες είναι μια θεμελιώδης μορφή της ολικής κάλυψης των ατελειών της επιδερμίδας του προσώπου και της αντηλιακής προστασίας. Οι Lightening crèmes, είναι προϊόντα κρέμας-make-up τα οποία φωτίζουν το πρόσωπο και οι BB κρέμες παρέχουν προστασία στο δέρμα και κάλυψη της επιφάνειας του χαρίζοντας ακόμα και έναν διαφορετικό χρωματικό τόνο. Αυτά τα δύο είδη make-upκαλλυντικών προϊόντων ασκούν μεγάλη έλξη στον κινέζικο λαό επειδή η ιδανική ομορφιά για τον πληθυσμό της Κίνας αποτυπώνεται στο χλωμό πρόσωπο χωρίς ατέλειες, όπως και προαναφέρθηκε.

Το μακιγιάζ ματιών, λαμβάνει μεγάλο μέρος στις τάσεις ομορφιάς και μακιγιάζ που υπάρχουν σήμερα στη χώρα της Κίνας. Ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα που κυριεύει τις γυναίκες είναι ότι, ως επί των πλείστων, τα μάτια των γυναικών της Κίνας έχουν ένα ενιαίο βλέφαρο αντί για το διπλό βλέφαρο. Αυτό συμβαίνει όταν το βλέφαρο αναδιπλώνεται στον εαυτό του, αντί να υπάρξει μια μικρή πτυχή ώστε να δημιουργήσει το διπλό βλέφαρο. Αυτό το γεγονός απασχολεί τις γυναίκες της χώρας αυτής και γενικότερα τις γυναίκες της Ασίας, επειδή το σχήμα των βλεφάρων τους ‘υποσκιάζει’ το μακιγιάζ που εφαρμόζουν στα μάτια τους και δεν το αναδεικνύει. Αυτό το πρόβλημα μπορεί να αντιμετωπιστεί με διπλή βλεφαροπλαστική η οποία, σύμφωνα με έρευνες, κατέχει τη 2^η μεγαλύτερη ζήτηση στον τομέα των αισθητικών επεμβάσεων στην Κίνα.

Ένας άλλος τρόπος να διορθωθεί ή απλά να αντιμετωπιστεί αυτό, είναι η ταινία βλεφάρου η οποία είναι μια μη επεμβατική μέθοδος που μπορεί να διορθώσει την άνιση μορφή βλεφάρων. Η ταινία βλεφάρου είναι μια παραλλαγή της κόλλας βλεφάρου, η οποία κόλλα χρησιμοποιείται, επίσης στην Ανατολική Ασία και έχει σχεδιαστεί για να αλλάξει την όψη του βλεφάρου χωρίς την χαρακτηριστική πτυχή του. Είναι ένα υδατοδιαλυτό υλικό που μπορεί να αφαιρεθεί εύκολα. Η παραλλαγή του, λοιπόν, η ταινία βλεφάρου είναι μια ινώδη ελαστική ταινία στο σχήμα του βλεφάρου και τοποθετείται πάνω σε αυτό. Η εφαρμογή της δημιουργεί μια πτυχή στο βλέφαρο, την οποία φυσικά δεν διαθέτει το βλέφαρο, χωρίς να έχει μεγάλη διάρκεια βέβαια αλλά μπορεί η εναπόθεση της να επαναληφθεί μετά από μερικές ώρες.

13.1 Τέσσερις μεγάλες τάσεις της ομορφιάς και του μακιγιάζ

13.1.1 Χρώματα στα χείλη

Τα χρώματα στα χείλη τονίζουν ιδιαίτερος το σχήμα τους. Η κάθε διαφορετική απόχρωση έχει και μια διαφορετική σημασιολογία για τον κινέζικο λαό. Τα πορφυρά χρώματα στα χείλη αναδίδουν μια επαγγελματική και κομψή πινελιά σε μια γυναίκα. Το καφέ-κόκκινο χρώμα στα χείλη κρύβει ένα μυστήριο και ενδείκνυται ως κατάλληλο για βραδινές εκδηλώσεις και εξόδους. Το ροζ χρώμα στα χείλη χρησιμοποιείται και δίνει έμφαση στην ροζ φυσική χροιά των χειλιών ενός προσώπου και εφαρμόζεται ανά πάσα στιγμή. Τέλος το κόκκινο-βελούδο χρώμα στα χείλη, τονίζουν την σαγηνευτική και εντυπωσιακή πλευρά μια γυναίκας.

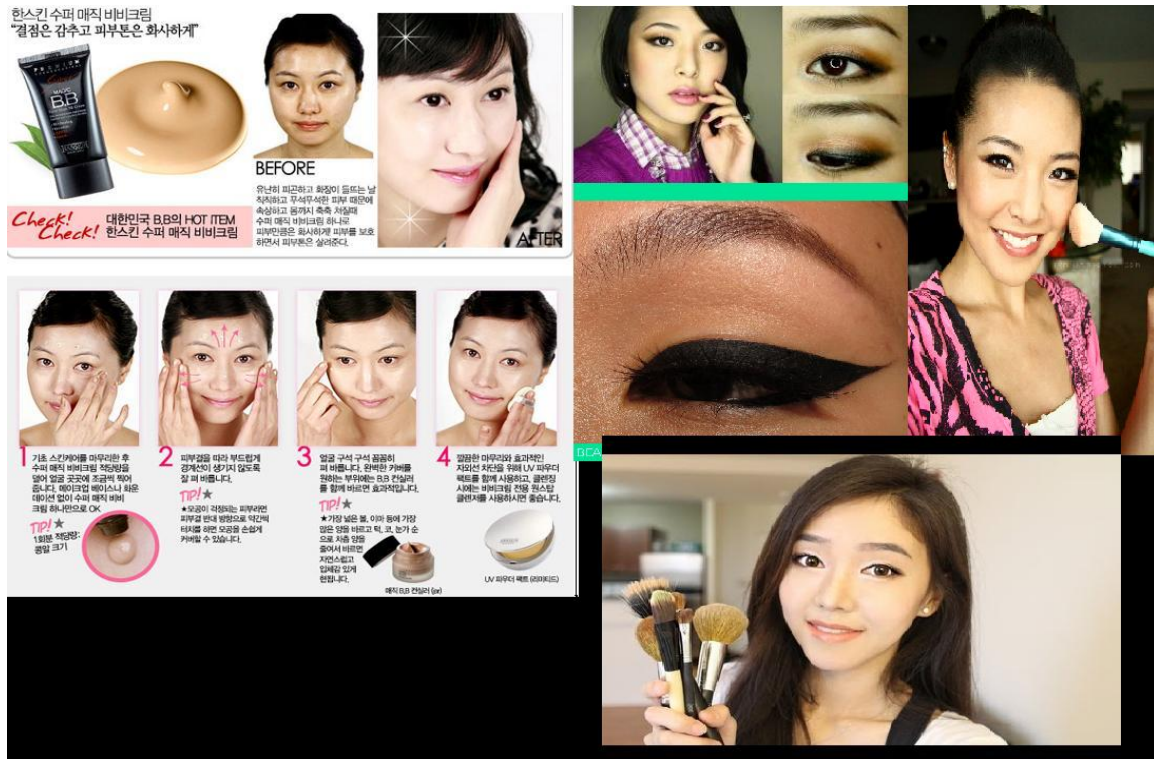
Τα χρώματα που χρησιμοποιούνται περισσότερο και εμφανίζονται συνήθως στα γυναικεία χείλη είναι οι αποχρώσεις του κόκκινου, του ροζ, του πορτοκαλί.

Εικόνα 13.1: Σύγχρονο μακιγιάζ χειλιών σε κόκκινη ματ απόχρωση.

13.1.2 Μακιγιάζ στα ζυγωματικά

Το μακιγιάζ των ζυγωματικών έχει τον τίτλο Sun-kissedCheeks. Αν και η ιδανική μορφοιά σύμφωνα με τους κινέζους είναι οι απαλές αποχρώσεις και το ελαφρύ χρώμα στο πρόσωπο, τα ζυγωματικά σύμφωνα με αυτήν την τάση τονίζονται και παίρνουν μια πιο ηλιοκαμένη μορφή. Αυτή η μόδα έγινε δημοφιλής μετά τους θερινούς Ολυμπιακούς αγώνες στο Πεκίνο το 2008. Τα ζυγωματικά με αυτές τις αποχρώσεις αναδίδουν μια φυσική και υγιή λάμψη.

Εικόνα 13.2: Απεικονίζεται η εφαρμογή της τέχνης του μακιγιάζ στη σύγχρονη Κίνα. Η εφαρμογή, συγκεκριμένα βάσης make-up, μακιγιάζ ματιών, χρώματος στα ζυγωματικά.

13.1.3 Eyeliner

Το καλλυντικό eyeliner, χρησιμοποιείται από τις γυναίκες της Κίνας λόγω του προβλήματος τους στα βλέφαρα, που προαναφέρθηκε. Με το eyeliner τονίζεται το σχήμα των ματιών τους και διευρύνεται η αμυγδαλωτή μορφή τους, τόσο στον γυναικείο πληθυσμό της Κίνας όσο και της Ασίας ευρύτερα. Οι γραμμές του eyeliner σχεδιάζονται σε ορατό σημείο πάνω στο βλέφαρο και ωστόσο μπορούν να σχεδιαστούν στο διπλάσιο πάχος τους και να καταλήξουν σε μια ανοδική γραμμή δίνοντας έτσι την όψη ματιών γάτας.

Εικόνα 13.3: Εφαρμογή γραμμής eyeliner.

13.1.4 Φρύδια

Τα φρύδια στην Κίνα εμφανίζονται πλήρη και σκούρα. Αποτελούν μία από τις μεγαλύτερες τάσεις ομορφιάς που προήλθε από τη Κορέα. Τα πλήρη και σκούρα φρύδια πλαισιώνουν το πρόσωπο και εκπέμπουν την νεότητα κάνοντας το πρόσωπο να χαρακτηρίζεται από μια πιο νεανική εμφάνιση. Με αυτή τη τάση αποτυπώνεται η προσπάθεια τους να μοιάζουν στα μικρά παιδιά τα οποία δεν εφαρμόζουν καμία αισθητική παρέμβαση στα φρύδια τους για την μείωση ή αποτρίχωση τους σε αντίθεση με ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας.

Εικόνα 13.4: Σύγχρονη εφαρμογή μακιγιάζ φρυδιών.

Το σύγχρονο κινέζικο μακιγιάζ, συμπερασματικά, αποτελείται από μια φυσική και ήπιου τόνου απόχρωση του δέρματος και μάτια μεγάλα με όγκο, ο συνδυασμός των οποίων δίνει το στυλ μιας κούκλας στο μακιγιάζ των σύγχρονων γυναικών της Κίνας. Ο όγκος των ματιών συνήθως μεγαλώνει και το σχήμα τους επιμηκύνεται με τη χρήση μάσκαρας και ψεύτικων βλεφαρίδων γιατί οι βλεφαρίδες των γυναικών της Κίνας και της Ασίας, ευρύτερα, τείνουν να έχουν βραχυπρόθεσμη 'διάρκεια ζωής' έως να είναι και ανύπαρκτες. Οι ψεύτικες βλεφαρίδες, οπότε, λειτουργούν θαυματουργά και δίνουν ένα χαριτωμένο στυλ στην γυναικεία εμφάνιση. Τα χείλη τέλος, είναι χρωματισμένα και ο όγκος τους καλύπτεται κάθε φορά με το κατάλληλο χρώμα το οποίο απαιτεί η συγκεκριμένη περίπτωση για την οποία εφαρμόζεται το μακιγιάζ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η τέχνη του μακιγιάζ, συμπερασματικά, είναι μοναδική. Μέσω αυτής της τέχνης ο άνθρωπος προάγει την αισθητική του, πειραματίζεται, αξιοποιεί την φαντασία του και αποτυπώνει με χρώματα την κάθε ιδέα του. Η ομορφιά του ανθρώπινου προσώπου αναγνωρίζεται, επιδεικνύεται και συμπληρώνεται καθώς και τα χαρακτηριστικά του τονίζονται και οι ατέλειες του μειώνονται και μπορούν να καλυφθούν πλήρως.

Συγκεκριμένα, στη Κίνα είναι αξιοσημείωτο το γεγονός πως βασικές αρχές του πολιτισμού της και της ιστορίας της βασίζονται στην τέχνη του μακιγιάζ. Η όπερα, το θέατρο, ο κινηματογράφος, οι χορευτικές παραστάσεις, οι παραδοσιακές γιορτές και οι θρησκευτικές λατρείες στρέφονται στην αισθητική αυτή τέχνη και στους κλάδους της.

Γενικότερα, ως επί των πλείστων οι αρχαίοι λαοί έστρεφαν το ενδιαφέρον τους στη τέχνη αυτή για να εκφραστούν, για να ομαδοποιηθούν, για να δείξουν την θέση τους στην κοινωνία, για να προσελκύσουν το αντίθετο τους φύλο, για να εντυπωσιάσουν. Υπήρξε πηγή έκφρασης και σηματοδότησης η οποία ήταν γνωστή σε όλους και μέσω της εξέλιξης που γνώρισε έχει φτάσει έως και τις μέρες μας.

Σήμερα, το μακιγιάζ και όλοι του οι τομείς συναντώνται στα δρώμενα των περισσότερων χωρών παγκοσμίως. Στη καθημερινότητα, στον κινηματογράφο, στο θέατρο, σε παιδικές παραστάσεις, σε παραδοσιακές γιορτές, σε επιδείξεις μόδας, το μακιγιάζ έχει πρωταγωνιστικό ρόλο και είναι μια τέχνη η οποία δέχεται την εξέλιξη και προχωρά με γρήγορους ρυθμούς υποστηριζόμενη πάντα από προϊόντα και εξαρτήματα προηγμένης τεχνολογίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. A Brief Introduction to Tibetan Masks in the research on Tibetan Art (Chinese Version), Zhang Ying, 1990
2. Backstage at a Chinese opera , Hasnoor Hussain, 2014
3. Beijing Opera Costumes (The visual communication of character and culture), Alexandra B. Bonds, 2008
4. China in my eyes Robert Stanelle, “Lao Luo”, 2012
5. China Myth Body Painting Show Staged in Wuhan, WangXin and Chen Lidan, 13 November 2013
6. Chinese charm – A brief history of beauty enhancement in China, Stina Bjorkell, 2007
7. Contemporary Chinese Theatre, Hong Kong: Heinemann Educational Books Limited, 1978
8. Cross – Dressing in Chinese Opera, Li Siu Leung, 2003, Hong Kong University Press
9. Exploring Hong Kong Island, Wordie Jason, 2002, Hong Kong University Press
10. Han Wu Di and Ancient China, Miriam Greenblatt, 2006
11. JSTOR: World Archaeology, Barnes Gina, Vol. 28, No.2 (Oct. 1996), pp. 209 – 219”. JSTOR 125071
12. Marked, Shannon Wianeki, 2011, Maui No Ka ‘Oi Magazine, Vol. 15, No. 4
13. Mysterious Chinese Opera and Its Masks, Women in China, page 49 – 50, Zhang Tianlin, 2007
14. Nuo Culture – Legacy of Chinese Ancient Drama
15. Nuo Drama of China: History, Mask, Region
16. Nuoxi: Mysterious Chinese Opera and Its Masks, Women in China, Page 49-50, Zhang Tianlin, 2007
17. Peking Opera, Xu Chegbei, 2010
18. The Art of Makeup, Marie Aguys, 2009
19. The different Connotations of Masks in Tibetan Operas in Tibetan Study (Tibetan version), Blo – bzang – rdo – rje, 1988
20. The Soul of Beijing Opera (Theatrical Creativity and Continuity in the Changing World), Li Ruru, 2010
21. Μορφολογία – Ιδιότητες προσώπου, Ελένη Σαββίδου, 2008
22. Τμήμα Γεωλογίας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

1. A Brief Introduction to the Peking Opera, ‘‘Embassy of the People’s Republic of China in the Federal Democratic Republic of Nepal, Culture Exchange – Peking Opera, <http://np.china-embassy.org/eng/Culture/wh/t167626.htm>
2. Beautifully invisible. A history of Nail Lacquer: Blood Red Nails on your Fingertips, 27 May, 2011, Copyright 2010 – 2012 <http://www.beautifully-invisible.com/2011/05/nail-lacquer-blood-red-nails-fingertips-history-nailpolish.html>

3. Body Painting and Body Art History, <http://www.bella-volen.com/Body-Painting-History-Bodyart-History-Geschichte-der-Koerperbemalung.html>
4. Cantonese Opera, http://en.wikipedia.org/wiki/Cantonese_opera
5. China Culture, Culture ABC, Lian Pu: Facial Design, http://www1.chinaculture.org/library/2008-01/24/content_27334.htm
6. China highlights, China History, <http://www.chinahighlights.com/travelguide/culture/china-history.htm>
7. China Info Online, Exorciser's Masks, http://www.chinainfoonline.com/Entertainment/Exorcisers_Masks.htm
8. China Org, Expo 2010, Tatto culture of Li ethnic group at Expo, Jessica Zhang, 11 August, 2010, http://www.china.org.cn/travel/expo2010shanghai/2010-08/11/content_20685551.htm
9. China Tour Guide, Discover Beijing Opera, Beijing Opera – Peking Opera, Copyright 2001 – 2010 http://www.chinatourguide.com/beijing/beijing_opera.html
10. China.org.cn/Wiki, Painted Faces, last update 4 July, 2013, http://wiki.china.org.cn/wiki/index.php/Painted_Faces
11. Chinese Culture, Culture ABC - Types of Facial Make – up in Beijing Opera ‘China Culture.org’ http://www1.chinaculture.org/library/2008-01/24/content_76689.htm
12. Chinese culture, History of China, Copyright 1998 – 2015 <http://www.travelchinaguide.com/intro/history/>
13. Chinese Fashion: The rise of different types of street fashion, <http://modernchinesepopculture.weebly.com/fashion.html>
14. Chinese fashion's blog, Ancient Chinese Make – Up, October 3, 2010 <https://chinesefashion.wordpress.com/2010/10/03/ancient-chinese-make-up/>
15. Chinese Theatre, A blog about Chinese theatre and drama by Angelie Felipe, 30 September 2012, <http://chinesedragontheatre.blogspot.gr/>
16. Cosmetics info – The science and safety behind your favorite products – AH history of Cosmetics from Ancient times – Copyright 2013 – <http://cosmeticsinfo.org/Ancient-history-cosmetics>
17. Cultural China, Arts Mask Changing – The Most Guarded Art, Copyright 2007 - 2014 <http://arts.cultural-china.com/en/87Arts10584.html>
18. Cultural China, Traditions – Clothing and Ornaments, Ancient Chinese women: a tinge of vermeil to please the sweetheart. Copyright 2007 – 2014
19. Cultural China, Traditions – Clothing and Ornaments, Make-up tips of the women in the Tang Dynasty, Copyright 2007 – 2014 <http://traditions.cultural-china.com/en/15Traditions3998.html>
20. Cultural China, Traditions – Clothing and Ornaments: Ancient Cosmetic (3) Putting on Rouge, Copyright 2007 – 2014, <http://traditions.cultural-china.com/en/15Traditions1026.html>
21. Cultural China, Traditions – Clothing and Ornaments: Chinese Makeup for lips, Copyright 2007 – 2014 <http://traditions.cultural-china.com/en/15Traditions6723.html>
22. Cultural China, Traditions: Folk Handicraft, Chinese New Year Masks, Copyright 2007 - 2014 <http://traditions.cultural-china.com/en/16T9161T13270.html>

23. Cultural China, Traditions: Folk Handicraft, Traditional Chinese Masks and Culture, Copyright 2007 - 2014 <http://traditions.cultural-china.com/en/16Traditions9161.html>
24. Cultural China, Traditions: Folk Handicraft, Xianfdong Nuo Mask, Copyright 2007 - 2014 <http://traditions.cultural-china.com/en/16Traditions458.html>
25. Cultural China: Arts - Types of Facial Makeup in Peking Opera <http://arts.cultural-china.com/27two.html>
26. Efarmoges toy makigiaz, Ιστορική Αναδρομή στην Αρχαία Εποχή, <https://sites.google.com/site/efarmogestoumakigiaz/home/istorike-anadrome>
27. Facial MakeUp in Peking Opera. ‘China International Travel Service Limited, Copyright 1998 – 2015 <http://www.cits.net/china-guide/china-traditions/peking-opera-facial-makeup.html>
28. Guangming Online Ideology and Culture in China, Peking Opera painted faces: facial colors, 12 December 2012, http://en.gmw.cn/2012-12/12/content_5994715_3.htm
29. Guity Novin blogspot, A History of Graphic Design, Chapter 50: The Art of Body Painting, <http://guity-novin.blogspot.gr/2012/01/chapter-51-art-of-of-body-painting.html>
30. Historical Wonders of Sanxingdui, Culture – The way of making up during the Tang Dynasty, September 18, 2003, <http://www.china.org.cn/english/MATERIAL/75416.htm>
31. History of Peking Opera, <http://www.pekingopera.eu/pekingopera-en.html>
<http://traditions.cultural-china.com/en/15Traditions5187.html>
32. Jijizhazha Chinese, Fashion Timeline of Chinese Women Clothing – Tang Dynasty, <http://cn.hujiang.com/new/p452213/page4/>
33. Modes in Makeup, A brief history of cosmetics, 1990-2004
<http://www.vintageconnection.net/ModesInMakeup.htm>
34. Palladio (herbal and vitamin enriched cosmetics) – Rice Powder, Copyright 2015, <http://www.palladiobeauty.com/products/rice-powder>
35. Peking Opera Facial Masks, China National Tourist Office Sydney, 2012, Copyright 2012 <http://www.cnto.org.au/the-culture4-2/beijing-opera.html>
36. Prezi, Bijing Opera, Anna Mayr, 10 January 2013, <https://prezi.com/0coaxnpgbxy3/beijing-opera/>
37. Stuff mom never told you. Cosmetic History: 18th – Century Beauty Patches, Cristen Conger, 10 October, 2014 <http://www.stuffmomnevertoldyou.com/blog/beauty-patches/>
38. The New York Review, China’s Golden Age, Eliot Weinberger, 6 November 2008, <http://www.nybooks.com/articles/archives/2008/nov/06/chinas-golden-age/>
39. Tibet Culture, Mural Depicting Religious Dance (vChams), 5 December 2007, http://en.tibetculture.net/art/fresco/200712/t20071205_283563.htm
40. Travel China Guide, China Sichuan Opera, Copyright 1998 – 2015
<http://www.travelchinaguide.com/intro/focus/sichuan-opera.htm>
41. Verve Arts Fest, Aesthetics of Peking Opera, Make up (Mask and Face Paint), <http://verveartsfest.weebly.com/peking-opera.html>
42. Wikia, Special FX Wiki, Greasepaint, <http://fx.wikia.com/wiki/Greasepaint>
43. Wikipedia Niuheiliang, last update 14 March 2013, <http://en.wikipedia.org/wiki/Niuheiliang>
44. Wikipedia, Eyelid glue, last update 3 December 2014, http://en.wikipedia.org/wiki/Eyelid_glue

45. Wikipedia, Kohl (cosmetics), last update 17 December 2013,
http://en.wikipedia.org/wiki/Kohl_%28cosmetics%29
46. Wikipedia, Nuo Opera, last update 22 October 2014,
http://en.wikipedia.org/wiki/Nuo_opera
47. Wikipedia, Process of tattooing, last update 1 July 2014,
http://en.wikipedia.org/wiki/Process_of_tattooing
48. Wikipedia, Αιθάλη, last update 22 October 2014,
<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B9%CE%B8%CE%AC%CE%BB%CE%B7>
[7](http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B9%CE%B8%CE%AC%CE%BB%CE%B7)
49. Wikipedia, Γαλανίτης, last update 23 May, 2014,
<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%93%CE%B1%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%AF%CE%B7%CF%82>
50. Wikipedia, Μαρκησία ντε Πομπαντούρ, last update 14 October, 2014
http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B1%CF%81%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1_%CE%BD%CF%84%CE%B5_%CE%A0%CE%BF%CE%BC%CF%80%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%BF%CF%8D%CF%81
51. Wikipedia.org – Μίκα, last update 10 October, 2013
<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%AF%CE%BA%CE%B1>

ΠΗΓΕΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

- Εικόνα Εξωφύλλου: <http://www.pekingopera.eu/pekingopera-en.html>
- Εικόνα 1.1: <http://pippacachia1.blogspot.gr/2013/05/ancient-egyptian-make-up-art-and-its.html>
- Εικόνα 1.2: <http://www.chinancient.com/goddess-of-plum-blossom-princess-shouyang/plum-blossom-makeup/>
- Εικόνα 1.3: http://ingolden.gr/in/wp-content/uploads/2014/01/MAQUILLAGE-GEISHA-ISTORIA-KAI-EKSELIKSI-DEALWAY.GR-INGOLDEN.GR_.jpg
- Εικόνα 1.4: <https://socials-la-wiki.wikispaces.com/Greek+Fashion>
- Εικόνα 1.5: <http://www.lifeinitaly.com/cosmetics-history>
- Εικόνα 1.6: <http://madameisistoilette.blogspot.gr/2013/10/a-beautiful-visage-17th-century-female.html>
- Εικόνα 1.7: <https://janeaustrworld.wordpress.com/2012/02/29/a-deadly-fashion-beauty-and-cosmetics-1550-1950-a-review/>
- Εικόνα 1.8: <https://janeaustrworld.wordpress.com/2012/02/29/a-deadly-fashion-beauty-and-cosmetics-1550-1950-a-review/>
- Εικόνα 1.9: <http://oikonomikomakigiaz.blogspot.gr/2014/07/v-behaviorurldefaultvml0.html>
- Εικόνα 2.1: <http://notwithoutmylipstick.com/eyebrow-fixation-from-the-tang-dynasty-to-modern-times/>
- Εικόνα 3.1: <http://traditions.cultural-china.com/en/15Traditions5187.html>

- Εικόνα 3.2: http://europe.chinadaily.com.cn/epaper/2012-11/16/content_15935976.htm
- Εικόνα 3.3: <http://www.china.org.cn/english/MATERIAL/75416.htm>
- Εικόνα 3.4: <http://nannaia.tumblr.com/post/93796138847/painted-eyebrow-trends-in-tang-dynasty-this-is-a>
- Εικόνα 4.1: http://www.chinaculture.org/chineseway/2009-06/18/content_334072.htm
- Εικόνα 4.2: <http://traditions.cultural-china.com/en/15Traditions6723.html>
- Εικόνα 4.3: <http://www.study-in-china.org/ChinaFeature/Custom/201361911411711809.htm>
- Εικόνα 4.4: <http://traditions.cultural-china.com/en/15Traditions6723.html>
- Εικόνα 5.1: <http://www.pekingopera.eu/pekingopera-en.html>
- Εικόνα 6.1: <http://www.pekingopera.eu/pekingopera-en.html>
- Εικόνα 6.2: <http://www.pekingopera.eu/pekingopera-en.html>
- Εικόνα 6.3: <http://www.pekingopera.eu/pekingopera-en.html>
- Εικόνα 6.4: <http://www.pekingopera.eu/pekingopera-en.html>
- Εικόνα 6.5: <http://www.travel-images.com/photo-hong-kong314.html>
- Εικόνα 6.6: <http://www.travel-images.com/photo-hong-kong314.html>
- Εικόνα 6.7: <http://www.pekingopera.eu/pekingopera-en.html>
- Εικόνα 6.8: <http://finestrabiertaeng.blogspot.gr/>
- Εικόνα 6.9: <http://finestrabiertaeng.blogspot.gr/>
- Εικόνα 6.10: <http://finestrabiertaeng.blogspot.gr/>
- Εικόνα 6.11: <http://www.pekingopera.eu/pekingopera-en.html>
- Εικόνα 6.12: <http://www.cnto.org.au/the-culture4-2/beijing-opera.html>
- Εικόνα 6.13: <http://www.cnto.org.au/the-culture4-2/beijing-opera.html>
- Εικόνα 6.14: <http://www.cnto.org.au/the-culture4-2/beijing-opera.html>
- Εικόνα 6.15: <http://www.cnto.org.au/the-culture4-2/beijing-opera.html>
- Εικόνα 6.16: <http://www.cnto.org.au/the-culture4-2/beijing-opera.html>
- Εικόνα 6.17: <http://www.cnto.org.au/the-culture4-2/beijing-opera.html>
- Εικόνα 6.18: <http://www.cnto.org.au/the-culture4-2/beijing-opera.html>
- Εικόνα 7.1: http://lovelightstudio.files.wordpress.com/2012/10/img_5063.jpg
- Εικόνα 8.1: <http://www.themalaysianinsider.com/gallery/view/opera-backstage>
- Εικόνα 8.2: <http://www.themalaysianinsider.com/gallery/view/opera-backstage>
- Εικόνα 8.3: <http://www.themalaysianinsider.com/gallery/view/opera-backstage>
- Εικόνα 8.4: <http://www.themalaysianinsider.com/gallery/view/opera-backstage>
- Εικόνα 8.5: <http://www.themalaysianinsider.com/gallery/view/opera-backstage>
- Εικόνα 8.6: <http://www.themalaysianinsider.com/gallery/view/opera-backstage>
- Εικόνα 8.7: <http://www.themalaysianinsider.com/gallery/view/opera-backstage>
- Εικόνα 8.8: <http://www.themalaysianinsider.com/gallery/view/opera-backstage>
- Εικόνα 8.9: <http://www.themalaysianinsider.com/gallery/view/opera-backstage>
- Εικόνα 9.1: <http://chinesedragontheatre.blogspot.gr/>
- Εικόνα 9.2: <http://traditions.cultural-china.com/en/16Traditions458.html>
- Εικόνα 9.3: <http://traditions.cultural-china.com/en/16T9161T13270.html>

- Εικόνα 9.4: <https://www.blendspace.com/lessons/u2dagz9oK0mV7Q/chinese-folklore-2nd-grade-dragon-lion-mask>
- Εικόνα 9.5: <http://www.odditycentral.com/pics/bian-lian-the-ancient-chinese-art-of-face-changing.html>
- Εικόνα 9.6: <http://www.odditycentral.com/pics/bian-lian-the-ancient-chinese-art-of-face-changing.html>
- Εικόνα 9.7: <http://arts.cultural-china.com/en/87Arts10584.html>
- Εικόνα 9.8: <http://www.travelchinaguide.com/intro/focus/sichuan-opera.htm>
- Εικόνα 10.1: http://traditions.cultural-china.com/chinaWH/images/exbig_images/8348727a69cedec16be0cb61e3438717.jpg
- Εικόνα 11.1: http://english.chinatibetnews.com/TibetDiscovery/Art/2008-07/28/content_133337.htm
- Εικόνα 11.2: <http://www.kashba.nl/store/masks/papier-mache-masks.html>
- Εικόνα 11.3: http://english.chinatibetnews.com/TibetDiscovery/Art/2008-07/28/content_133337_2.htm
- Εικόνα 11.4: <http://arts.cultural-china.com/en/96Arts7957.html>
- Εικόνα 12.1: <http://guity-novin.blogspot.gr/2012/01/chapter-51-art-of-of-body-painting.html>
- Εικόνα 12.2: http://www.china.org.cn/travel/expo2010shanghai/2010-08/11/content_20685551.htm
- Εικόνα 12.3: http://www.china.org.cn/travel/expo2010shanghai/2010-08/11/content_20685551.htm
- Εικόνα 12.4: <http://en.people.cn/102774/8454843.html>
- Εικόνα 12.5: <http://en.people.cn/102774/8454843.html>
- Εικόνα 13.1: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/c2/a1/dc/c2a1dc55e47cd7dff92eb3f640e5998e.jpg>
- Εικόνα 13.2: <http://modernchinesepopculture.weebly.com/fashion.html>
- Εικόνα 13.3: http://pixel.nymag.com/imgs/fashion/daily/2013/07/31/31-beauty-liner-gif-08.o.jpg/a_480x320.gif
- Εικόνα 13.4: <http://mochimag.com/wp-content/uploads/2009/11/istockphoto-real-beauty.jpg>